

AMMATILLISEN TOISEN ASTEEN SISUSTUSALAN OPETUSSISÄLLÖN KEHITTÄMINEN

- **Näkökulmana tulevaisuuden työelämätarpeet ja opiskelija-
lähtöisyys**

LAB-ammattikorkeakoulu

Muotoilija (ylempi AMK), Muotoilu ja media-alan uudistava osaaminen

2021

Mikkonen Ville

Tiivistelmä

Tekijä(t) Mikkonen, Ville	Julkaisun laji Opinnäytetyö, YAMK	Valmistumisaika 2021
	Sivumäärä 45 sivua, 5 liitesivua	
Työn nimi Ammatillisen toisen asteen sisustusalan opetussisällön kehittäminen - Näkökulmana tulevaisuuden työelämätarpeet ja opiskelijalähtöisyys		
Tutkinto Muotoilija (YAMK), Muotoilu- ja media-alan uudistava osaaminen		
Ohjaavan opettajan nimi, titteli ja organisaatio Mirja Kälviäinen, yliopettaja, LAB-ammattikorkeakoulu		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio Stadin ammatti- ja aikuisopisto, taideteollisuusala		
<p>Kehittämistyön tavoitteena oli tuottaa tietoa Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusalan ammatillisen koulutuksen tarpeisiin. Työn avulla on tarkoitus helpottaa opiskelijoiden työllistymistä sekä opiskeluaikaisia työssäoppimisen jaksoja. Kehitettävät kohteet määrittyivät opiskelijoiden mielenkiinnon kohteiden sekä työelämän tarpeiden mukaisesti. Työn aikaperspektiivi on lähitulevaisuuden tarpeissa.</p> <p>Tutkimusaineistona toimi työkentän monitoroinnilla sekä puolistrukturoiduilla haastatteluilta kerätty aineisto, ja analyysimenetelmänä vertailuanalyysi. Vertailuja tehtiin eri aineistokokonaisuuksien välillä sekä megatrendeihin ja millenniaaleihin liittyen.</p> <p>Työstä saadun tiedon mukaan valtaosa sisustusalan opiskelijoista halusi työllistyä suunnittelutöihin. Opiskelijoiden ja työelämän edustajien näkemyksissä esiintyi suuria eroja työn sisältöön liittyen. Työllistyminen helpottamiseksi opiskelijan kannattaa hankkia osaamista laajasti koko sisustusalaan liittyen. Opiskelijoiden työllistymisen parantamiseksi tulisi sisustusosalalla rakentaa realistisempi kuva suunnittelutöiden vaatimuksista. Lisäksi opetuksen suunnittelussa tulisi lisätä dialogia työpaikkojen edustajien sekä opiskelijoiden kanssa sekä tehdä muutoksia opetusjärjestelyihin.</p>		
Asiasanat Opetus, tulevaisuus, ennakointi, megatrendit, millenniaalit, vertailukehittäminen, työelämälähtöisyys, sisustaminen, sisustussuunnittelu, sisustaja		

Abstract

Author(s) Mikkonen, Ville	Type of Publication Master`s thesis	Published 2021
	Number of Page 45 pages, 5 appendices	
Title of Publication Development of Vocational Upper Secondary education in the field of interior decoration - Perspective on future working life needs and student orientation		
Name of Degree Master of Culture and Arts Regenevative, Design and Media Competence		
Name, title and organization of the supervising teacher Mirja Kälviäinen, Principal lecturer, LAB University of Applied Sciences		
Name, title and organization of the client Helsinki Vocational College and Adult Institute, Upholstery and Interior Decoration		
<p>The aim of the development work was to produce information for the needs of vocational training in the field of interior design at Helsinki Vocational College and Adult Institute. The purpose of the work is to facilitate the employment of students and the periods of on-the-job learning during their studies. The objects to be developed were determined according to the students' interests and the needs of working life in the near future.</p> <p>The research material was data collected through field monitoring and semi-structured interviews. The data was analysed by benchmarking. Comparisons were made between different data sets and in relation to megatrends and millennia.</p> <p>According to the students' interviews, the majority of interior decoration students wanted to work as a designer. There were large differences in the views of students and representatives of working life regarding the content of the work. To facilitate employment, the student should acquire knowledge extensively related to the entire interior design industry. In order to improve student employment, a more realistic picture of the requirements of design work should be built in the interior design industry. In addition, dialogue with workplace representatives and students should be increased in the planning of teaching. In addition, some changes should be made to teaching arrangements.</p>		
Keywords Teaching, future, anticipation, megatrends, generation y, benchmarking, working, interior decoration, interior design		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Prosessin kuvaus, menetelmät, rajaukset ja teoriapohja.....	2
2.1	Työn tausta.....	2
2.2	Yksilöllisillä opintopoluilla kohti tarvittavaa osaamista.....	2
2.3	Trendien kartoittaminen monitoroimalla.....	4
2.3.1	Megatrendit.....	4
2.3.2	Millenniaalit.....	5
2.4	Vertailukehittämisen menetelmän käyttäminen.....	6
2.5	Prosessin eteneminen tuplatimantti-mallilla.....	7
2.5.1	Tuplatimanttimallin rajaukset.....	8
3	Sisustusalan ilmiökentän kartoittaminen.....	10
3.1	Sisustusalan koulutuksen nykytilanne.....	10
3.2	Opettajien ja opiskelijoiden yhteistyö työpaikkojen kanssa.....	11
3.3	Toimintakentän monitorointi.....	12
3.4	Monitoroinnin johtopäätökset.....	13
4	Koulutuksen tulevaisuutta ennakoiva selvitystyö opiskelijahaastatteluilla.....	15
4.1	Puolistrukturoitu haastattelu opiskelijoille.....	15
4.2	Haastateltavien valinta.....	15
4.3	Haastateltavien anonymiteetti.....	16
4.4	Haastateltavien hankkiminen ja haastattelutilan kuvaus.....	17
4.5	Haastattelun kysymysrunko.....	17
4.6	Opiskelijoiden haastattelutilanteen kuvaus.....	18
4.7	Opiskelijoiden haastattelujen sisällönanalyysi.....	18
4.8	Opiskelijoiden haastattelujen tulokset.....	20
4.9	Suunnitteluun liittyvät työtehtävät korostuivat vastauksissa.....	21
4.10	Opiskelijoiden kokemukset opiskelusta.....	22
5	Työelämän edustajien haastattelut.....	23
5.1	Tiedonhankinta sisustussuunnittelijan töistä.....	23
5.2	Haastateltavien valinta.....	24
5.3	Asiantuntijahaastattelujen toteuttaminen.....	24
5.4	Sisustussuunnittelijoiden haastattelujen tulokset.....	25
5.5	Suunnittelutehtävien määrittämät ammattiosaamisen tarpeet.....	26
5.6	Suunnittelijan henkilökohtaiset ominaisuudet.....	26
5.7	Suunnittelijan työympäristö.....	27

6	Löytämisvaiheen tulosten vertailu	29
6.1	Opiskelijoiden toiveet suhteessa työelämän tarjontaan	29
6.2	Opiskelijoiden ja suunnittelijoiden näkemysten vertailu työympäristön osalta.....	30
6.3	Opiskelijoiden toiveet suhteessa koulun tarjontaan	31
6.4	Näkemykset megatrendien valossa	32
6.5	Opiskelijahaastattelujen tulokset ja millenniaali-kirjallisuus	35
7	Opetuksen kehittämiskohteiden määrittäminen	36
7.1	Kehityskohteiden määrittely	36
7.2	Suunnittelutöiden asettamat vaatimukset.....	37
7.3	Megatrendien vaikutukset	37
7.4	Henkilökohtaisten ominaisuuksien vaikutus	37
7.5	Opiskelijoiden antama palaute	38
7.6	Milleniaalien näkökulma.....	38
8	Opetuksen sisällön kehittämiskohteet	39
8.1	Opetuksen kehittäminen opiskelijan ja työelämän tarpeiden mukaan.....	39
8.2	Joustava ja yksilöllinen eteneminen opiskeluissa.....	39
8.3	Opetuksen sisältöjen määräytyminen	40
8.4	Henkilökohtaisten ominaisuuksien vahvistaminen.....	41
8.5	Yhteistyö sisustussuunnittelijoiden kanssa.....	41
8.6	Tulevaisuuden työkenttä	42
9	Yhteenveto	43
	Lähteet.....	45

Liitteet

Liite 1. Haastatteluissa kerättävät tiedot, niiden arkistointi ja käsitteleminen. Tutkimukseen liittyvä eettinen pohdinta.

Liite 2. Tiedotuskirje 15-17-vuotiaan huoltajalle

Liite3. Sisustussuunnittelijoiden haastatteluissa käsiteltävät aiheet

1 Johdanto

Kehittämistyöni päämääränä on tuottaa kohdennettua tietoa toisen asteen ammatillisen koulutuksen sisustusalan opetuksen kehittämiseen. Työni tarkoituksena ei ole ratkaista opetuksen järjestämiseen liittyviä kysymyksiä, vaan pikemmin selvittää millaista osaamista opiskelijoiden kannattaisi hankkia.

Ammatillisen oppilaitoksen ydintehtävä on antaa opiskelijoille tarvittavia tietoja ja taitoja työelämässä toimimista varten. Sisustusalan työnantajina toimivat yritykset, jotka myyvät palveluja tai tuotteita asiakkailleen. Samalla yritys toimii työnantajana työntekijöilleen. Yrityksien koko vaihtelee tyypillisesti yhden hengen yksinyrityksistä suuriin, useita kymmeniä henkilöitä työllistäviin yrityksiin. Opiskelija tai vastavalmistunut sisustusalan artesaani siirtyy osaksi tätä työkenttää. Oppilaitoksen roolina on antaa opiskelijoille tietoja ja taitoja työelämässä toimimista varten, ja näin tukea opiskelijaa kohtaamaan työelämän odotuksia ja siten helpottaa valmistuneen opiskelijan työuran alkua.

Työskennellessäni ammatillisena opettajana Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustus-alalla huomasin usein, miten vaikeaa oli löytää työssäoppimispaikka, joka kiinnosti opiskelijaa ja joka olisi ollut halukas ottamaan opiskelijan vastaan. Työelämässä tapahtuvan opiskelun tarpeen lisääntyessä tämä epäsuhtaisuus korostuu entisestään.

Kehittämistyössäni kartoitan sekä opiskelijoiden näkemyksiä että työelämän edustajien näkemyksiä sisustusalan toiminnan ja työtehtävien tulevaisuudesta ja osaamisen tarpeesta. Keräämiäni tietojen ja tulevaisuuden ennakoinnin avulla muodostan kuvan sisustus-alalla työskentelystä tulevaisuudessa.

Kehittämistyöni tavoite on auttaa lisäämään työelämässä tapahtuvaa oppimista sekä parantaa opiskelijoiden valmistumisen jälkeistä työllistymistä. Koska tällainen muutos vaatii aikaa toteutuakseen, toimii työni välivaiheena tämän tavoitteen saavuttamisessa. Tavoittelemani välivaihe esittää strategisia toimia vastaamaan kysymykseen: mitä sisustusalan opetuksessa tulisi tehdä, jotta edellä mainitut tavoitteet toteutuisivat?

2 Prosessin kuvaus, menetelmät, rajaukset ja teoriapohja

2.1 Työn tausta

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen perusteet muuttuivat vuonna 2018. Tällöin voimaan astui uusi opetusta ohjaava laki. Lain tarkoituksena on antaa opiskelijoille enemmän henkilökohtaista valinnan vapautta opiskeltavien aiheiden, ajan sekä omien tavoitteiden mukaan. Työelämälähtöisyyden periaatteiden mukaisesti ajatuksena oli kuroa umpeen työpaikkojen tarpeen ja valmistuvien opiskelijoiden ammatillisen osaamisen eroja. (Opetushallitus C.) Rahoituksen osuuksia sidottiin valmistuvien opiskelijoiden työllistymiseen sekä työelämässä tapahtuvaan oppimiseen määrään. (Finlex 2017.) Myös opiskelijoiden tyytyväisyyttä ja kokemusta mitataan ja sillä on merkitystä rahoitukseen. Näillä elementeillä opiskelua kannustetaan siirtämään oppilaitoksesta osittain tai kokonaan aitoihin työelämän kohteisiin opiskelijan oman suuntautumisen mukaan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015.)

Lakimuutoksen johdosta ammatillisissa oppilaitoksissa sekä niiden osaamisaloilla joudutaan pohtimaan, kuinka opiskelua voidaan siirtää työpaikoille, ja kuinka opiskelijat työllistyvät ammattiin valmistumisen jälkeen. Työllistymisen näkökulmasta on erityisen tärkeää, että opiskelija hankkii opintojensa aikana sellaista osaamista mitä yritykset arvostavat. Tämän vuoksi oppilaitosten on puolestaan kiinnitettävä entistä enemmän huomiota työnantajien tarpeisiin. Aikaperspektiivin on oltava myös tulevaisuudessa, jotta osaaminen olisi ajantasaista vielä valmistumisen jälkeenkin. Koulutusta järjestävien oppilaitosten on pohdittava, millaiselta työpaikat toiveineen ja vaatimuksineen tulevat näyttämään. Tälle pohjalle rakennetulla opetuksella on paremmat mahdollisuudet vastata opetukselle asetettuihin tavoitteisiin myös tulevaisuudessa.

Työssäni selvitän, mitä opiskelijat toivovat tulevaisuuden työpaikoiltaan ja mitä he työpaikoissaan arvostavat. Lisäksi kartoitan työssäni sitä, kuinka lähellä toisiaan opiskelijoiden ja työelämän edustajien näkemykset ovat. Lopuksi pohdin myös sitä, kuinka mahdollista työelämän vaatimusten ja opetuksen sisällöllisiä eroavaisuuksia voidaan kaventaa opetuksen ja opiskelijoiden henkilökohtaisten valintojen ohjaamisella.

2.2 Yksilöllisillä opintopoluilla kohti tarvittavaa osaamista

Työni lähtökohta oli se tilanne, missä Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusalan toiminta oli syksyllä 2020. Lähtötilanteessa sisustusalan opetus jakautuu viiteen yhtä suureen ammatilliseen osa-alueeseen. Nämä osa-alueet ovat sisustuksen suunnittelu, sisärakentaminen, sisämaalaaminen ja lattiatyöt sekä verhoilu ja kalusteiden rakentaminen.

(Stadin ammatti- ja aikuisopisto.) Opiskelijat liikkuvat näiden aihealueiden välillä suhteellisen vapaasti toteuttaen erilaisia projekteja. Projektien ja vuonna 2018 voimaan tulleen lain yhteisvaikutuksesta opiskelijoiden opinnot rakentuvat varsin vapaasti. Tutkinnon perusteissa ei enää määritellä osaamista yksiselitteisesti. Sen sijaan osaamisen tarve määräytyy tehtävän projektin tai työskentely-ympäristön ja siinä tarvittavien taitojen mukaisesti. (Opetushallitus C.) Jokaisen opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja hankittu osaaminen kartoitetaan. Samalla määritellään, mitä osaamista opiskelijan tulee hankkia, sekä missä ja miten se hankitaan. Tämä käytäntö perustuu lakiin ja sitä kutsutaan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaksi, eli HOKS:iksi. HOKS laaditaan ensimmäisen kerran heti opintojen aloituksen jälkeen ja sitä päivitetään tarvittaessa, mutta kuitenkin vähintään puolen vuoden välein. (Opetushallitus A.)

HOKS-työkalun avulla määritellään yksilöllisesti jokaiselle opiskelijalle henkilökohtaisten tarpeiden mukainen opintopolku. On selvää, että opetettavat sisällöt vaihtelevat merkittävästi eri opiskelijoiden välillä. Pääsääntöisesti opiskelijoiden näkemykset alasta ja mielenkiinnon kohteista rakentuvat opiskelujen edetessä. Opiskelijalle on annettava tilaa muodostaa oma näkemys alasta ja siinä kiinnostavista osa-alueista. Opiskelijan kannalta on myös tärkeää, että opiskelu voidaan tehdä opiskelijan itsensä määräämässä tahdissa. Yritykselle ja erehdykselle on opiskelussa annettava turvallinen ympäristö. Mitä tahansa opiskelija opiskelee ammatillisessa koulutuksessa, on työskentelyn sisältöjen kuitenkin oltava sisällöiltään tärkeitä suhteessa opiskeltavaan alaan ja opiskelijan henkilökohtaisiin tavoitteisiin nähden.

Tämän kuvan rakentamisessa opettajilla ja työpaikoilla on keskeinen tehtävä. Opettajista koostuvien tiimien täytyy suunnitella opetuksen sisällön vastaamaan työpaikkojen ja työelämän vaatimuksia mahdollisimman tarkasti. Selvitettyjen tarpeiden perusteella opintojen sisältöä voidaan rakentaa haluttuun suuntaan. Oppilaitoksen kannalta oikein kohdennetulla kehittämistyöllä voidaan lisätä opiskelijoiden työelämässä suoritettuja opintoja sekä parantaa opiskelijoiden työllistymistä opintojen jälkeen.

Kirjassa *Mitä tapahtuu huomenna tulevaisuudelle?* Jukka Manninen esittää yritysmaailmaan sijoittuvia esimerkkejä siitä, kuinka oikeilla valinnoilla rakennetaan menestystä tulevaisuudessa. Kirjassa myös esitetään esimerkkien avulla kuinka vanhaan menestykseen perustuva tyytyväisyys ja siitä johtunut uudistumattomuus ovat lopulta johtaneet yritysten tuloksen romahdusmaiseen tuloksen laskuun tai jopa konkurssiin. Manninen korostaa valintojen tekemisen tärkeyttä, sillä niiden avulla voidaan saavuttaa menestystä tulevaisuudessa. (Manninen 2018, 23-30.) Sama mekanismi pätee myös opetuksen sisällölliseen suunnitteluun. Kun oppilaitoksessa on tehty oikeita valintoja opiskeltavien aiheiden

suhteen, parantaa tämä myös opiskelijoiden oikeanlaista osaamista ja työllistymistä. Tulevaisuuden ennakkoinnin avulla on mahdollista päätellä tulevaisuuden tarpeita. Oikeasuuntaisen opintotarjonnan kautta oppilaitos voi parantaa työelämän ja opiskelijan kokemusta opetuksen laadusta ja merkityksellisyydestä.

2.3 Trendien kartoittaminen monitoroimalla

Työni suunta ja kehitettävät kohteet määrittyivät opiskelijoilta kerättävän tiedon perusteella. Kun suunta ja kehitettävät kohteet oli määritetty, hankin tietoa työelämästä. Osa työelämän tiedonhankinnasta tehtiin puolistrukturoitujen haastattelujen avulla. Puolistrukturoitu haastattelu toimi työelämän tiedonhankinnassa kahdessa kohdassa. Ensiksi, sitä käytettiin menetelmänä työelämän edustajien näkemyksien esille saamiseen. Toiseksi, haastattelu oli myös yksi käyttämäni tiedonhankintatapa monitoroinnissa. Monitoroinnin osana tehty puolistrukturoituhaastattelu on lyhyt, ja sen tarkoituksena on kerätä tietoa suhteellisen pieneen aihealueeseen liittyen. Haastattelut tehtiin puhelimitse, ja ne pohjautuivat vapaamuotoiseen keskusteluun aihepiiriin kuuluvista teemoista. Haastatteluista saatuja tietoja rikastaakseni ja näkemyksien monipuolisuuden takaamiseksi kartoitin trendejä vielä muun monitoroinnin avulla.

Monitoroinnilla tarkoitetaan toimintaympäristön tarkkailua. (Bell 1997, Rubinin mukaan.) Sen avulla selvitin, millaisia muutosvirtauksia alalla on ollut, ja mitä alalla tapahtuu tällä hetkellä. Näitä muutosvirtoja kutsun työssäni trendeiksi. Työskentelyllä saadut tulokset keräsin yhteen eräänlaisiksi trendipilviksi. Trendipilvien muodostaman kuvan perusteella arvioin millaisina löydetyt trendit näyttäytyvät. Arvioin myös, ovatko löydetyt trendit vahvistumassa vai vaimenemassa tulevaisuudessa. Arvioni perustuvat samankaltaisuusarvioon, jota käsittelen työssäni myöhemmin. (Sivu 6.)

Monitoroinnin avulla keräsin materiaalia sisustusalan toimintaympäristöstä lehdistä, verkkosivuilta, sosiaalisesta mediasta, tv:stä ja vastaavista lähteistä. Opiskelijoiden haastatteluissa esiin nousseet kiinnostuksen kohteet ja niiden osoittama suunta toimivat osaltaan trendien rajauksena.

2.3.1 Megatrendit

Käsitellessäni trendejä kuvasin niiden muodostavan käsitepilviä. Megatrendejä voi samassa vertauksessa kuvata ilmavirroiksi. Nämä ilmavirrat kuljettavat, muodostavat ja hajottavat trendejä. Toisaalta kaikki ilmavirtaukset eivät ole yhtä voimakkaita ja voivat hiljalleen hiipua pois. Vastaavasti myös trendi voi vahvistua ja muodostaa jossain vaiheessa uuden megatrendin.

Megatrendit siis muodostavat suuremmat toimintaympäristöt, joita kohti tulevaisuudessa kuljetaan. (Rubin.) Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra nostaa esiin viisi megatrendiä julkaisussaan *Megatrendit 2020*. (Sitra 2020.) Nämä viisi megatrendiä ovat:

- Ekologisella jälleenrakennuksella on kiire
- Verkostomainen valta voimistuu
- Väestö ikääntyy ja monimuotoistuu
- Talous etsii suuntaa
- Teknologia sulautuu kaikkeen

Teoksessa esitetään tulevaisuuden tutkimukseen perustuvia asiantuntijanäkemyksiä siitä, millaiset megatrendit tulevat muokkaamaan tulevaisuuttamme tulevalla vuosikymmenellä. Megatrendit osoittavat suuntaa globaalille yhteiskunnalliselle kehitykselle. (Sitra 2020.)

Kehittämistyössäni pohdin, tukeeko trendipilvien luoma kuva megatrendien muodostamaa tulevaisuuden kuvaa. Tällä tavoin arvioin, nouseeko jokin megatrendeistä ylitse muiden määrittämään juuri sisustusalaan ja sen toimintaa. Megatrendien avulla minun oli myös mahdollista arvioida, oliko jokin yhteiskunnassa vahvasti vaikuttava megatrendi jäänyt liian vähälle huomiolle sisustusalan koulutuksessa, vaikka sen merkitys on toisaalla arvioitu suureksi. Pohdin myös, voisiko megatrendien kautta löytyä uusia työmahdollisuuksia, joiden tarpeeseen opetuksen sisältöä tulisi painottaa.

2.3.2 Millenniaalit

Millenniaaleiksi kutsutaan sukupolvi y:n edustajia. Sukukupolvi y:n tarkka määritelmä vaihtelee lähteestä riippuen. Sosiologi Mikko Piispa on rajannut millenniaalit käsittämään 1980-luvulla syntyneitä. (Piispa 2018, 9.) Sorjanen ja Vainio myöhensivät sukupolven rajaa teoksessaan vuosiin 1985–1998. (Sorjanen & Vainio 2020, 10–11.) Tämän perusteella asetin rajan kehittämistyössäni 15–35 vuotiaisiin. Arvioin tämän rajauksen mukailevan hyvin toisen asteen ammatillisen koulutuksen ikäjakaumaa sekä millenniaalien määritelmää. Työssäni opiskelijoiden syntymävuodet vaihtelevat vuosien 1985 ja 2005 välillä. Millenniaalien käsite mukailee työssäni tekemääni rajausta.

Millenniaalit ovat kasvaneet hyvin erityyppisessä yhteiskunnassa kuin heidän vanhempansa. Samalla myös työelämä on muuttunut. Yhtenä suurena haasteena millenniaaleista tuotetussa kirjallisuudessa nähdään edellisten sukupolvien ja millenniaalien näkemykselliset erot työelämää kohtaan. (Mellanen & Mellanen 2020, 11-13.) Millenniaaleilla työn tekeminen ja vapaa-aika jaksottelevat, eikä perinteiset työntekoon liittyvät standardit enää

ole sitä mitä millenniaalit haluavat noudattaa. (Vesterinen & Suutarinen 2011, 9.) Millenniaalien määritelmästä riippuen, tämä ryhmä muodostaa jo nyt puolet työvoimasta. Heidän määränsä tulee kasvamaan entisestään ja vuonna 2025 se tulee olemaan 75% työvoimasta. (Mellanen & Mellanen 2020, 11.) Lienee perusteltua sanoa, että sekä opetuksen tarjoajien että työelämän on tärkeä ymmärtää millenniaaleja ja heidän toiveitaan ja näkemyksiään. Työssäni pyrin selvittämään, miten sisustusalan opiskelijoiden näkemykset vastasivat millenniaaleista tuotettua kuvaa. Vertailin kuvaa työelämän edustajien näkemykseen. Tämän vertailun perusteella pyrin määrittelemään kohteita, joihin opetuksessa voidaan kiinnittää huomiota, jotta opiskelijoiden ja työnantajien käsitykset vastaavat paremmin toisiaan.

2.4 Vertailukehittämisen menetelmän käyttäminen

Selvitän ilmiökenttään vaikuttavien osa-alueiden keskeisiä piirteitä eri lähteistä. Kerään tietoa ja pyrin näin muodostamaan mahdollisimman kattavan kuvan arvioitavana olevasta kohteesta. Tiedon keräämisen menetelmät vaihtelevat työn selvitysvaiheen eri osioiden välillä. Opiskelijoiden ja työelämän edustajien osuuksissa tiedon hankkiminen tehdään haastatteluin. Sisustusalan ilmiökentän kartoittamisen toteutan monitoroimalla. Opetukseen liittyvät ilmiöt muodostuvat oman empiirisen opetuskokemukseni pohjalta.

Nimensä mukaisesti vertailukehittäminen perustuu joidenkin asioiden vertailemiseen. Tällaisia voivat olla esimerkiksi kahden kilpailevan yrityksen toimintamallien vertaileminen. Kehittämistyössäni käytän vertailukehittämistä kartoittamaan työelämän toimintaa ja vaatimuksia. (Tuulaniemi 2011, 62.) Vertailen monitoroimalla löytyneitä tietoja ja opiskelijoiden näkemystä työelämästä ja sisustusalan sisällöstä, työelämän näkemyksiin. Työelämän näkemyksiä puolestaan vertaan monitoroimalla saamaani tietoon toimintaympäristöstä sekä sisustusalan koulutukselliseen sisältöön.

Analysoin vertailun avulla saatuja tietoja teemoittelu-työskentelyn kautta. Toteutan teemoittelun työn tässä vaiheessa samankaltaisuusarvioinnilla. Tämän menetelmän avulla jäsentelen keräämiäni tietoja. Työssä etsin samankaltaisuusarvioinnin avulla eroavaisuuksia aineistojen välillä. (Tuulaniemi 2011, 71.) Toteutan analyysin taulukoimalla tiedon hankinnassa saatua tietoa excel-ohjelmassa erillisten teemojen alle. Tämä työskentely tapa toistuu työni jokaisessa analyysivaiheessa.

Analyysien perusteella luon kuvan sisustusalan opiskelijan, koulutuksen ja työelämän välisestä suhteesta. Vertailun tarkoitus on tuottaa materiaalia työni määrittämisvaiheeseen. Määrittämisen vaiheessa päätän kohteet, joita kehittämällä saavutan mahdollisimman suuren hyödyn työni lähtökohtaan nähden.

2.5 Prosessin eteneminen tuplatimantti-mallilla

Kehittämistyöni prosessi noudattaa pääpiirteittäin British Design Councilin double diamond -mallia. Double diamond -mallissa suunnitteluprosessi on kuvattu neljänä vuoroin laajenevana ja supistuvana kolmiona. Tuplatimantin tarkoituksena on ohjata kehittämistyötä palvelemaan tarkoitusta mahdollisimman hyvin. Sen avulla pyritään ratkaisemaan asioita, jotka ovat kohteen kannalta mahdollisimman merkityksellisiä. Suunnitteluprosessin vaiheita kuvataan otsikoilla discover, define, develop ja deliver. (Design council.)

Työssäni nämä termit on suomennettu. Otsikoista käytetyt suomennokset vaihtelevat jonkin verran, riippuen asiayhteyksistä. Otsikoiden tavoitteet pysyvät kuitenkin samoina.

Käyttämäni termi-suomennokset ovat peräisin Valve Branding Oy:ltä ja kuvaavat työni prosesseja hyvin. Termit ovat: löytäminen, määrittäminen, kehittäminen ja toiminta. (Valve Branding Oy, 2017.) Työni painottuu kuvion mukaisesti tuplatimantin löytämis-, määrittämis- ja kehittämisvaiheisiin. Tarkemmin kuvattuna työni päättyy siihen pisteeseen, missä kehittämisvaiheen yhteiskehittäminen alkaisi. Olen kuvannut työni etenemisen tämän mallin mukaisesti kuviossa 1.

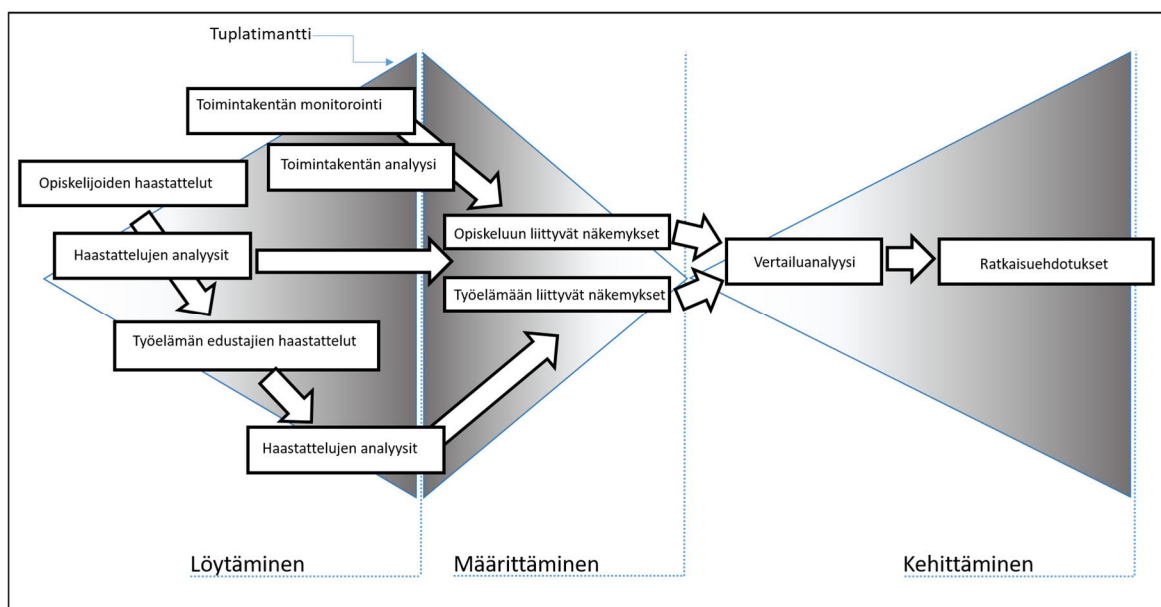
Ensimmäisessä työvaiheessa otin selvää sisustusalan ilmiökentästä ja sen kehittämistarpeista. Visuaalisen kolmion mukaisesti lähdin työssäni liikkeelle kolmion suppeasta kärjestä. Tiedon keräämisen kautta ymmärrykseni ilmiökentästä laajeni kohti kuvion leveää päätä. Tämän vaiheen tarkoituksena oli löytää mahdollisimman paljon tietoa työhöni liittyen. Löytämisen vaiheessa kuvasin toisen asteen ammatillisen koulutuksen sisustusalan lähtötilanteen sellaisena, kun se oli syksyllä 2020. Tämän jälkeen selvitin opiskelijoiden toiveita tulevaisuuden ammattiaan kohtaan. Tässä vaiheessa selvitin myös työelämän edustajien näkemyksiä. Löytämisen osuus on työssäni tutkimuksellinen ja se toteutui nykytilan dokumentointina ja opiskelijoiden ja työelämän edustajien haastatteluina. Tuon esiin näkökulmia myös toimintakentän monitoroinnin sekä megatrendien ja millenniaalien näkemysten analysoinnin perusteella.

Työssäni käytetty tiedonhankintaprosessi on luonteeltaan laadullinen. Laadulliselle tutkimukselle tyypillisesti tietoa hankitaan määrälliseen tutkimukseen verrattuna suhteellisen pieneltä määrältä ihmisiltä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Selvitysvaiheen tarkoituksena oli tuottaa näkemys sisustusalan koulutukseen ja työllistymiseen liittyvistä kohteista. Tein valintoja sen suhteen, mitä kohteita kehitän, ja mitkä jäävät jatkokehityksen ulkopuolelle.

Löytämisen vaihetta seurasi määrittämisen vaihe. Tässä vaiheessa määrittelin tarkemmin kehitettävän kohteen työlleni. Analysoin monitoroinnilla ja haastatteluilla saatuja tietoja. Analyysin avulla kirkastin näkemystäni ja ymmärrystäni löytämisen vaiheen työskentelyyn

perustuen. Määrittäsvaiheessa minulle muodostui käsitys siitä, mitä sisustusalan koulutuksessa pitäisi kehittää tai ratkaista. Teemoittelevan analyysin perusteella muodostin aiheet kehittämissivaiheen vertailuanalyysiin.

Kolmantena vaiheena vuorossa oli kehittäminen. Tässä vaiheessa etsin ratkaisuja edeltävän prosessin mukaisesti tuotettuihin kehittämiskohteisiin. Vertasin työn määrittämisen vaiheessa esiin nousseita kohtia. Tällä vertailulla pyrin löytämään materiaalista ristiriitaisuuksia. Löytyneiden tietojen mukaan ideoin ratkaisuja esiin tulleisiin ongelmiin työni lähtökohtien mukaisesti opetuksen järjestämisen tarpeisiin. Määrittelin kohdat, joita työni tulosten perusteella olisi järkevää kehittää. Esittämäni kehittämiskohteet perustuivat opiskelijoiden näkemykseen ja niiden tarkoitus on parantaa opiskelijoiden kokemusta opetuksesta sekä vastata työelämän osaamistarpeisiin.

Kuvio 1. Opetuksen kehittämistyön eteneminen tuplatimanttimallilla (kuvion sovellus Design Councilin tuplatimantista Mikkonen 2021).

2.5.1 Tuplatimanttimallin rajaukset

Tuplatimantin neljännen, toiminta vaiheen rajasin kokonaisuudessaan työni ulkopuolelle. Myös kehittämissivaiheen osia on rajattu pois. Toiminta vaiheen työskentelyssä kehittämissivissä tehtyjä ratkaisuja sovelletaan ja testataan käytännössä. Tämän vaiheen pois rajaaaminen johtui siitä, että sen toteuttaminen oppilaitosympäristössä vaatisi suhteellisen suurin aikaresurssit suunnitteluun ja totuttamiseen. Keväällä 2021 oli myös käynnissä covid-

19-pandemiaan liittyvät rajoitustoimet, jotka osaltaan määrittivät oppilaitoksessa tapahtuvaa toimintaa. Tämä rajoitti yhteiskehittämisen työpajojen järjestämistä.

Tein rajauksia myös työn osana tehtyjen analyysien pohjalta. Pysin löytämään ne kohteet, joita kehittämällä voidaan saavuttaa mahdollisimman suuri vaikuttavuus.

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa voi sisustusosalalla opiskella perustutkinnon tai ammattitutkinnon. Tähän työhön haastatellut henkilöt suorittivat perustutkintoa. Syynä tähän rajaukseen oli ammattitutkinnon työelämäpainotteisuus. Sisustusalan ammattitutkinto suoritetaan pääsääntöisesti työelämässä opiskelijan jo aiemmin hankkimassa työpaikassa.

Ammattitutkinnon suorittajat ovat jo hankkineet perustutkinnossa määritellyn osaamisen tason ja ohittaneet opiskelusta töihin siirtymisen vaiheen. Lisäksi Stadin ammatti- ja aikuisopistossa noin 80 prosenttia opiskelijoista suorittaa perustutkintoa.

Haastatteluun valikoituvilla opiskelijoilla tuli olla myös jonkin verran opintoja taustallaan. Tämän rajauksen tarkoituksena oli varmistua siitä, että opiskelijalle on muodostunut kuva opiskeltavasta alasta.

3 Sisustusalan ilmiökentän kartoittaminen

3.1 Sisustusalan koulutuksen nykytilanne

Sisustusalan koulutuksen perustutkinto on ollut suosittu tutkinto Stadin ammatti- ja aikuisopistossa. Opiskelijoita on hakeutunut koulutukseen verrattain paljon, ja he ovat olleet pääsääntöisesti motivoituneita opiskelemaan. Valituista opiskelijoista noin puolet on ollut suoraan peruskoulusta tulleita ja puolet ovat suorittaneet jonkin aiemman tutkinnon. Aiemmin suoritettut tutkinnot vaihtelevat ammatillisista perustutkinnoista, lukioon ja alempaan- tai ylempään korkeakoulututkintoon. Opiskelijoiden joukossa on myös kaksoistutkinto-opiskelijoita, jotka suorittavat ammatillisten opintojen lisäksi myös lukio-opintoja. Sisustusalan perustutkintoa opiskelemaan saapuva ihminen on tullut tähän mennessä aina opiskelemaan itselleen uutta ammatti-alaa. Tällä hetkellä opiskelijoista noin yksi kahdestakymmenestä opiskelijasta on mies. Opiskelijoiden ikä vaihtelee 16 ja 51 ikävuoden välillä.

Sisustusalan opinnoissa opiskeltiin vuoteen 2018 saakka viittä eri ammatillista osa-alueetta ja niihin kuuluvia töitä. Opiskelijat opiskelivat sisustusverhoilua, sisärakentamista, maa- laus- ja päällystystöitä, sisustussuunnittelutöitä sekä kalustetöitä. Valinnaisiksi opinnoiksi sisustusalan opiskelija saattoi valita rakennusten koristemaalausta tai sisustuslaatoittamista. Opinnot kestivät 2,5-3 vuotta. Etenemisen tahti oli selkeä: jokainen viidestä pakollisesta osa-alueesta sai lukujärjestyksistä aikaa puoli vuotta. Tämän puolen vuoden aikana opiskelija opiskeli aiheen perusteet sekä pyrki tekemään jonkinlaisen harjoittelujakson jos- sakin alan työpaikassa. Tämän jakson aikana oli tavoitteena tehdä myös osaamisen arviointi ammattiosaamisen näytön kautta.

Uusimmat tutkinnon perusteet tulivat voimaan 2018. Tämän jälkeen sisustusala on ollut osa taideteollisuusalaa. Taideteollisuusalan tutkinnoista valmistuu artesaaneja ja vain osaamisala erottaa koulutukset toisistaan. Näin ollen opiskeltavat opinnon osat ovat myös samoja. Perustutkintoon kuuluu vain 45 osaamispisteen pakollinen ammatillinen opinnon osa. Uusiin tutkinnon perusteisiin ei ole enää kirjoitettu tarkasti millaista sisältöä opintojen tulee pitää sisällään. Tutkinnon perusteissa korostuu yhteistyötaidot muiden ihmisten kanssa. Ammattialan substanssiosaamiseen liittyvä osaaminen jää vapaasti päätettäväksi opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Pakollisen ammatillisen 45 osaamis- pisteen kokonaisuuden lisäksi opiskelija opiskelee oman tuotteistukseen painottuvan ko- konaisuuden sekä 35 osaamispistettä yhteisiä tutkinnon osia. Loput 90 osaamispistettä opiskelija saa valita omiin tavoitteisiinsa parhaiten sopivat loppuopinnot niin, että opintojen kokonaislaajuus on 180 osaamispistettä. (Opetushallitus C.) Opiskelija siis voi valita pa- kollisten opintojen lisäksi mitä vain haluaa opintoja. Tällä hetkellä kaikki opiskelijat

haluavat suorittaa koko sisustusalan perustutkinnon. Tyypillinen vastaus opiskelijan hokse- keskustelussa onkin ”haluan oppia alasta mahdollisimman paljon”.

Myös opettajan työ muuttui Stadin ammatti- ja aikuisopistossa 2018. Tällöin oppilaitok- sessa aloitettiin organisaatiomuutos. Muutoksessa aiemmin koulutuspäällikön yhdessä opettajien kanssa tekemä lukuvuosisuunnittelu siirtyi opettajille. Uudistuksen mukaisesti opetuksen järjestämisen suunnitelma valmistetaan opettajatiimeissä. Yhdessä organisaatiomuutoksen ja muuttuneiden tutkinnon perusteiden kanssa osa Stadin ammatti- ja ai- kuisopiston sisustusalan opettajista vaihtui. Vanhoja opettajia tiimiin jäi kaksi ja uusia opettajia tuli neljä.

3.2 Opettajien ja opiskelijoiden yhteistyö työpaikkojen kanssa

Ennen vuotta 2018 tehdyissä ammatillisissa tutkinnoissa valmistuvan opiskelijan todistus sisälsi minimissään 20 työviikkoa työpaikalla suoritettuja opintoja. Käytännössä opiskeli- joilla oli usein vaikeuksia löytää käynnissä olevaan tutkinnon osaan ja sen ammattitaito- vaatimuksiin sopiva työssäoppimispaikka, eikä ammattiosaamisen tasoa ei voitu näin osoittaa työpaikoilla. Tästä johtuen ainoaksi vaihtoehdoksi jäi usein osaamisen tasoa mit- taavan näytön tekeminen ja arvioiminen oppilaitoksessa. (Opetushallitus B.)

Oppilaitoksessa tehdyissä näytöissä opiskelijan osaamista arvioi kaksi opettajaa. Työsuo- rite tehdään oppilaitoksen osoittamassa paikassa, yleensä työsalissa. Toinen sisustus- alalle tyypillinen tapa on suorittaa näyttö yksityisen asiakkaan kotona.

Opintojen perusteiden lisäksi 2018 voimaan astuneessa laissa muuttui oppilaitoksen rahoituksen malli. Oppilaitoksessa suoritetusta näytöstä oppilaitos saa 70% täydestä rahoitusosuudesta. Kun näytössä on arvioijana työelämän edustaja ja näyttö on annettu työpai- kalla, rahoituksen määrä on 100%. Tällä keinolla osaamisen arviointia ohjataan voimak- kaasti työelämän suuntaan.

Opiskelijan näkökulmasta työssäoppimispaikan löytyminen on erityisen tärkeää. Nuorille opiskelijoille ammattikoulun työssäoppiminen on usein ensimmäinen kerta työpaikalla pe- ruskoulun TET-harjoittelun jälkeen. Harjoittelujaksot ovat useamman viikon mittaisina TET-jaksoihin verrattuna pitkiä. Toisinaan työyhteisö ja uudet ihmiset saattavat myös muodostua nuoren mielessä jännittäviksi. Vaikka läheskään kaikki sisustusalan opiskelijat eivät ole työpaikoilla ensimmäistä kertaa, lähes kaikille opiskelijoille työssäoppimisen jak- sot ovat uusia sisustusalan työympäristössä. Koska Stadin ammatti- ja aikuisopistossa si- sustusala muodostuu usean eri aihealueen perusteista, on selvää, että työpaikalle mentä- essä opiskelijalla on usein varsin suppeat tiedot ja taidot aihealueeseen liittyen.

Työpaikalla tapahtuvan oppimisen hyödyt ovat parhaimmillaan kauaskantoisia. Opiskelija voi turvallisesti kokeilla työntekoa eri työyhteisöissä ja eri tehtävissä. Tämä auttaa opiskelijaa löytämään oman paikkansa työelämässä valmistumisen jälkeen. Parhaimmillaan opiskelija verkostoituu työelämässä toimivien henkilöiden kanssa hyvin menneen työssä-oppimisjakson avulla, ja voi saada näistä verkostoista hyötyä myös jatkossa.

3.3 Toimintakentän monitorointi

Monitoroinnin avulla keräsin tietoa asumiseen, remontointiin ja sisustamiseen liittyvistä ilmiöistä. Selvitin, millaista sisältöä on tarjolla näihin aiheisiin liittyen. Hain tietoa Google-hauilla, lehtiin tutustumalla sekä puhelinhaastattelujen avulla. Tämän vaiheen tarkoituksena oli muodostaa kuva signaaleista, jotka vaikuttavat sisustusalaan ja osaltaan näyttävät suuntaa mihin suuntaan ilmiökenttä oli muuttumassa.

Suorittamani monitoroinnin perustella koin, että tällä hetkellä yhtenä johtavana trendinä vaikutti olevan kustannustehokas remontointi. Remonttitoita tehtiin itse ja halvalla. Kohteissa pyrittiin hankkimaan asioita kierrätettynä ja tekemään töitä paljon itse. Tilan ilmettä muutettiin pienillä ja suhteellisen halvoilla asioilla, joilla kuitenkin oli suuri merkitys visuaaliseen ilmeeseen. Tällaisia kohteita esiteltiin esimerkiksi toimittaja Oona Laineen Helsingin Sanomissa ilmestyvässä Ennen & jälkeen -juttusarjassa. (Laine 2021.) Laineen juttusarjassa etsitään luovalla tavalla sisustettuja kohteita. Luovalla tavalla sisustettuja kohteita ja totutusta poikkeava, vaihtoehtoinen elämäntapa oli laajasti esillä. Jutuissa esiteltiin esimerkiksi itserakennettuja ja sisustettuja pakettiautoja ja niiden tuomaa riippumattomuutta. (Laine 2021.) Luovuuden ja ”tee se itse –halvalla” -trendin ohella sisustuslehdet, esimerkiksi Avotakka, tarjosivat ideoita sisustamisesta kiinnostuneille. Lehdissä esiteltiin perinteisempää, monille lukijoille tavoittamatonta asumisen ja sisustamisen unelmaa. (A-lehdet Oy.) Etätyöskentelyn yleistymisen näkyi sisätilojen käyttötarpeen muutoksissa. Etätyöskentelypisteitä suunniteltiin ja toteutettiin vakituisten asuntojen lisäksi uusiin mökkeihin. (Pantsu 2021.)

Sisustamiseen liittyvät projektit näyttivät olevan tällä hetkellä suosittuja ja alan yritykset työllistettyjä. Esimerkiksi eräs sosiaalisen median vaikuttaja kertoi Instagram-tilillään, että arkitehdin löytäminen omaan remontiin osoittautui erittäin vaikeaksi. (Mähkä 2021.) Samasta kiireestä kertoi kaksi erillistä yritystä, joiden toiminnan ydintä sisustusratkaisujen suunnittelu ja niiden toteuttaminen

”Ihmiset tilaavat isoja kokonaisuuksia. Esimerkiksi halutaan tehdä koko olohuone tai eteinen uusiksi.” (Monitorointihaastattelu 1.)

Toinen yrittäjä taas kertoi, että hän oli täysin työllistetty haastattelua seuraavan puolen vuoden ajan. (Monitorointihaastattelu 2.)

Pandemia on ymmärrettävästi vaikuttanut mediassa uutisoitaviin aiheisiin. Korona-aikana ilmastonmuutos ei ole saanut niin paljoa tilaa kuin ennen pandemiaa. Kestävän kehityksen trendejä kuitenkin näkyy sisustusalan yritysten ohjelmissa. Esimerkkinä kestävän kehityksen strategiasta voidaan mainita kalusteita tuottava Artek. (Artek Oy Ab.) Voidaan todeta, että suurimmalla osalla sisustusalan toimijoista on jonkinlainen vastuullisuus-strategia. Vastuullisuuden periaatteita nostetaan esiin niin materiaalien tuotannossa, tuotteen valmistamisessa ja kaupassa. Kuinka vastuullisuus perustellaan ja todennetaan, vaihtelee tapauksittain. Yksi ekologiseen kestävyys ja rakentamiseen liittyvä ilmiö on verotukseen tehtävä kotitalousvähennys. Tässä vähennyksessä saa rahallista etua, jos käyttää ammattilaisen apua kodin huolto tai remonttitoihin. (Verohallinto.) Keväällä 2021 on tullut esitys, jossa kotitalousvähennyksen summaa korotetaan, mikäli lämmitysjärjestelmää muutetaan ekologisesti kestävämpään muotoon. (Kuparinen 2021.) Kotitalousvähennys auttaa osaltaan myös sisustusosalalla työskenteleviä. Teetetyt työt ovat sen avulla kuluttajalle edullisempia.

Muuttoliike on lisännyt muuttoa pois Helsingistä. Kauempana Helsingin keskustasta asuminen mahdollistaa suuremmat asumisen tilat. Samaan aikaan Helsinki kaavoittaa ja rakentaa uusia asuntoja. Asuntojen kauppaan ja hintojen kehitykseen tämä ei kuitenkaan ole vaikuttanut. Asuntojen hinnat ovat nousseet tasaisesti Helsingissä. (Reaktio Solutions Oy.) Asuntosijoittamisen trendi näkyy voimakkaana. (Niskakangas 2021.) Vaikuttaa siltä, että Helsinki kaupunkina uskoo sen vetovoimaan asuinpaikkana. Tästä kertoo tasaisen vilkas rakentamisen tahti. (Helsingin kaupunki 2020.) Helsingin viimeaikaiset muuttotapit, yhdistettynä vuokrien laskuun ja vilkas rakentamisen tahti luovat sekavan kuvan suunnasta mihin rakentaminen ja sen myötä sisustaminen ovat kehittymässä. Tätä epäloogiselta vaikuttavaa kehitystä selittää osaltaan edellinen Helsingistä poispäin suuntautunut muuttoaalto. Tätä ilmiötä kutsutaan Nurmijärvi-ilmiöksi. Suuri rakentamisen määrä suhteessa muuttotappioihin selittyy osin 2000-luvun alun päätöksillä. Tällöin tehtyjä, myöhemmin virheellisiksi osoittautuneita, päätöksiä korjataan nyt rakentamalla uutta. (Bäckgren 2021.)

3.4 Monitoroinnin johtopäätökset

Itse tekemisellä arvon nousuun tähtäävä trendi näkyi aineistossa voimakkaana. Toiset haikivat itse tekemisellä taloudellista arvoa. Toisille arvo näyttäytyi parantuneena asumisviihtyvyytenä tai riippumattomuuden saavuttamisena. Monitoroinnin perusteella sisustusalan

ilmiökentästä muodostui kuva, jossa ihmiset haluavat käyttää rahaa sisustamiseen ja siihen liittyviin palveluihin. Kaikkia ilmiöitä yhdistäviä tekijöitä ja nimittäjiä oli materiaalista vaikeaa löytää. Tiedoissa oli otettava huomioon useita erillisiä kehityssuuntia määrittäviä tekijöitä. Tällaisista moniulotteisista kehityssuunnista ja sen ongelmallisuudesta voi esittää esimerkin vaikkapa etätöiden yleistymisen kautta. Etätöiden lisääntyminen tuo ihmisille ja sen kautta sisustusosalalle painetta kehittää kotien sisustuksia. Vaikka tämä sisustuksien kehittäminen lisää töitä yksityisissä kodeissa, vähentää tämä vastaavasti jostain sisustuksen tarvetta. Tässä esimerkkitapauksessa vähentämisen tarve voisi koskea toimistoista ja niiden toteuttamisesta.

Saman tyyppinen trendi näkyy Helsingin keskustan liiketilojen tyhjenemisessä. Myös tässä liikkeessä tapahtuu mahdollisesti saman tyyppinen uudelleenjärjestäytyminen. Kauppojen tyhjentyneet tilat täyttyvät johonkin muuhun toimintaan perustuvilla asioilla. Kun pandemiasta päästään, ihmisten tarve tavata toisiaan luultavasti korostuu. Tämän vuoksi palveluihin perustuvat tilat, kuten kampaamot ja ravintolat, tulevat tarvitsemaan sisustusalan palveluita lyhyellä aikavälillä.

Monitorointini perusteella sisustusalan toimintaympäristö vaikutti moniulotteiselta. Moniulotteisuuden vaatimukseen vastatakseen on myös työkentän toiminnan oltava monipuolista. Kun asiakkaat vaativat yhä monimutkaisempia ja mielikuvituksellisempia ratkaisuja on sisustusosalalla työskentelevän oltava valmis myös toteuttamaan sellaisia. Monitoroinnin perusteella moniulotteisessa toimintakentässä työskentelemiseen tarvitaan ketteryyttä toteuttaa monipuolisia ratkaisuja erilaisiin ympäristöihin. Toisaalta työskentelyssä tarvitaan rohkeutta toteuttaa myös suurempia projekteja.

4 Koulutuksen tulevaisuutta ennakoiva selvitystyö opiskelijahaastatteluilla

4.1 Puolistrukturoitu haastattelu opiskelijoille

Opiskelijahaastattelujen tarkoituksina oli selvittää opiskelijoiden näkemyksiä opiskeluun ja tulevaisuuden työntekoon liittyvistä aiheista. Valitsin tutkimusmenetelmäksi puolistrukturoidun haastattelun. Teemahaastatteluun verrattuna puolistrukturoidulla haastattelun rakenteella minun oli mahdollista rajata haastattelua ennalta määriteltyihin aiheisiin voimakkaammin. Valintani rajoitti osaltaan haastattelijoiden vastauksien vapautta ja voin sen avulla osaltaan vähentää vastauksien rönsyilyä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.) Puolistrukturoidussa haastattelussa minun oli mahdollista asettaa kysymykset niin, että ne palvelivat kehittämistyöni aihetta mahdollisimman hyvin.

4.2 Haastateltavien valinta

Etsin työhöni vapaaehtoisia haastateltavia sisustusalan opiskelijoiden joukosta. Näkökulmana olevan millenniaaleista tuotetun materiaalin ja opiskelijoiden iän perusteella rajasin haastateltavien yläikärajan 35 vuoteen. Pyrkimyksenäni oli saada iältään mahdollisimman tasaisesti jakautunut joukko 16–35-vuotiaita haastateltavia. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa sisustusalan perustutkintoa opiskelevien opiskelijoiden ikä vaihtelee 16–55-vuoden välillä. Opiskelijat tulevat erilaisista taustoista ja muodostavat heterogeenisen joukon.

Perustutkinnon suorittajia Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusosalalla oli syksyllä 2020 yhteensä 119 henkeä. Alle 35-vuotiaita opiskelijoita oli yhteensä 95 henkeä. Kaikkien alle 35-vuotiaiden opiskelijoiden keski-ikä oli noin 23 vuotta. Opiskelijoissa oli edustettuna ulkomaalaistaustaisia, lukion käyneitä, niin kutsuttuja alan vaihtajia sekä suoraan peruskoulusta tulleita opiskelijoita. Vain osalla opiskelijoista oli aiempaa kokemusta työelämästä. Kaikista Stadin ammatti- ja aikuisopiston 119 sisustusalan perustutkinnon suorittajista kuusi oli miehiä.

Haastateltavien valinnassa pyrin siihen, että heidän joukkonsa edustaisi mahdollisimman laajasti tätä joukkoa. Määritin kehittämistyöhöni haastateltavien opiskelijoiden määräksi kymmenen henkilöä. Tämä määrä vastasi noin kahdeksaa prosenttia kaikista perustutkinnon opiskelijoista. Alle 35-vuotiaiden opiskelijoiden ryhmästä kymmenen hengen otantani kattoi reilun 10 prosentin osuuden. Tällä opiskelija määrällä katsoin saavani riittävästi erilaisia osallistujia edustamaan opiskelijoiden kirjoa.

Opiskelijoiden puolistrukturoiduissa haastatteluissa oli viitteitä sisäpiirihaastatteluun. (Juvonen 2017, 346-348.) Vaikka kaikki esitetyt sisäpiirihaastattelun piirteet eivät työni kohdalla toteutuneet, oli minun pidettävä tämä asia mielessäni haastattelutilanteessa. Saman

alan ja yhteisön osina minulla ja haastateltavillani on mahdollisesti oletuksia ja näkemyksiä toimintaympäristöstämme. Tämän vuoksi on esimerkiksi mahdollista, että tein haastattelijana liian pitkälle meneviä tulkintoja saamistani vastauksista. Tämän vuoksi pidin tärkeänä, että haastattelut tehtiin suunnitelman mukaisesti ja niissä esitettiin tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä. Näin pyrin vähentämään virheellisten tulkintojen määrää. Sisäpiiriasetelmasta huolimatta opiskelija ja opettajalla on samassa piirissä eri tehtävät, ja myös se toi haastattelijan rooliin oman lisänsä.

Opettajan toimiessa opiskelijoiden haastattelijana on tilanteessa aina mukana valta-asetelma. On mahdollista, että opiskelija pyrki vastaamaan opettajaa miellyttääkseen. Toisaalta on myös mahdollista, että opiskelija näkee tilanteessa mahdollisuuden antaa palautetta jonkin haastatteluun liittymättömän piiloagendan mukaisesti. Opettajana minun oli tiedostettava tämän tyyppiset seikat ja pyrittävä käyttäytymään haastattelutilanteessa neutraalisti. Kysymysrunko oli myös rakennettava niin, että haastateltavalle opiskelijalle jäi tilaa vastata. Haastattelutilanteessa opiskelijat saattoivat toisaalta kokea tutun haastattelijan turvallisiksi, mikä voi vaikuttaa positiivisesti haastattelutilanteeseen.

4.3 Haastateltavien anonymiteetti

Noudatin työssäni Helsingin kaupungin käytännön mukaisesti aineistohallinnan käsikirjan ohjeita. (Tampereen yliopisto.) Ohjeistuksen pohjalta olen laatinut dokumentin, jossa asiaa kuvataan tarkemmin. (Liite 1.) Siteeraamiani haastatteluja on muokattu niin, ettei haastateltava ole tunnistettavissa. Tällaisia tilanteita olivat esimerkiksi murteeseen liittyvät ilmaiset tai suoraan viittaus tiettyyn henkilöön. Anonymiteetin varmistamiseksi annoin haastateltaville satunnaisesti numeron yhden ja kymmenen väliltä. Muita tietoja, kuten haastateltavien ikää tai sukupuolta ei tuoda esille. Tämä johtuu sisustusalan suhteellisen pienestä opiskelijamäärästä. Edellisten tietojen esittämisellä voisi olla mahdollista yksilöidä haastateltava.

Mukaan valikoituneet haastateltavat edustivat Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusalan opiskelijoita ikänsä, taustansa ja sukupuolensa mukaan tasaisesti. Haastateltavista viisi oli iältään 15-25-vuotiaita ja viisi 25-35-vuotiaita.

Vaikka jätin opiskelijoihin liittyviä tietoja kertomatta yksityisyydensuojan varmistamiseksi, en usko tämän vaikuttavan työni lopputulokseen. Työni kannalta ei ollut merkitystä kuka opiskelija sanoi mitään. Työni kannalta oli tärkeää, että kaikki saadut näkemykset ja kommentit tulivat kuulluiksi ja oikein ymmärretyiksi.

4.4 Haastateltavien hankkiminen ja haastattelutilan kuvaus

Aloitin haastateltavien rekrytoimisen pitämällä opiskelijoille ja sisustusalan opettajille info-tilaisuuden videoyhteydellä. Tilaisuudessa kerroin, millaisesta työstä oli kyse ja mitä haastateltavilta vaadittiin. Tästä tilaisuudesta mukaan lupautui ainoastaan yksi opiskelija. Loput yhdeksän vapaaehtoista löytyivät arpomalla. Tutkin, sopiiko arvan osoittama opiskelija työssäni määritellyyn opiskelijaryhmään. Näin toimiessani opiskelijat suhtautuivat positiivisesti mahdollisuuteen kertoa näkemyksistään. Mukaan arvotuista opiskelijoista kolme kieltäytyi osallistumasta.

Kysyin opiskelijoiden osallistumishalukkuudesta puhelimitse. Suurin osa haastateltavista toivoi haastattelupaikaksi oppilaitosta. Kerroin haastateltaville opiskelijoille, mistä työssäni on kyse, ja mitä kysymyksiä tulen haastattelussa esittämään. Alaikäisten haastateltavien vanhemmille toimitin Helsingin kaupungin ohjeistuksen mukaisen tiedotteen. (Liite 2.)

4.5 Haastattelun kysymysrunko

Opiskelijoiden puolistrukturoidun haastattelun runko muodostui kahta eri teemaa kartoittavasta kokonaisuudesta. Ensimmäinen kokonaisuus käsitteli opiskelijan toiveita työelämää kohtaan. Toinen kokonaisuus selvitti, millaisena opiskelija koki Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusosalalla opiskelemisen. Näitä kokonaisuuksia ei eritelty toisistaan, vaan kaikki kysymykset esitettiin samassa tilanteessa. Tarvittaessa esitin haastatteluissa tarkentavia kysymyksiä. Tällaisia tilanteita olivat esimerkiksi sellaiset, joissa opiskelija oletti minun ymmärtävän jotain, mutta ei tarkasti määrittänyt asiaa. Opiskelija saattoi esimerkiksi mainita haluavansa työskennellä ”mukavassa paikassa”. Tällöin esitin tarkentavan kysymyksen ja kysyin, mitä hän tarkoitti mukavalla paikalla. Tarkentavat kysymykset esitettiin varsinaisen runkokysymykseen esitetyn vastauksen jälkeen. Haastatteluiden runko muodostui seuraavista kysymyksistä:

- Mitä toiveita sinulla on tulevaisuuden työpaikalle ja työtehtäville?
- Millaisessa työpaikassa haluaisit työskennellä?
- Mitä työtehtäviä haluaisit tehdä?
- Mikä tulevaisuudessa askarruttaa tai huolettaa?
- Miten sisustusalan opinnot auttavat sinua pääsemään tavoitteeseesi?
- Mitkä aiheet ovat mielestäsi opinnoissasi tärkeimpiä?
- Mitkä aiheet ovat mielestäsi vähiten tärkeitä?
- Onko jokin alaan liittyvä aihe, mikä puuttuu kokonaan, mutta jonka koet tärkeäksi tulevaisuutesi kannalta?

- Mitä tekisit itse toisin, jos saisit päättää?
- Haluatko vielä sanoa jotain?

4.6 Opiskelijoiden haastattelutilanteen kuvaus

Haastatteluista yhdeksän pidettiin oppilaitoksen luokkatilassa. Luokka sijaitsi sisustusalan tiloissa, eikä siellä haastattelujen aikaan ollut muita kuin haastattelija ja haasteltava.

Haastateltava sai valita istumapaikkansa vapaasti luokasta. Yksi haastateltava toivoi puhelinhaastattelua. Puhelinhaastattelun aika sovittiin etukäteen ja haastattelun aikana haastateltava oli rauhallisessa paikassa kotonaan. Haastateltavat opiskelijat saivat valita haastatteluajankohdan itse. Kaikki haastattelut tallennettiin äänitiedostoina.

Annoin haastateltaville kysymysrunгон ennen haastattelun alkua. Aloitin haastattelut kysymällä, haluaako haastateltava, että luen kysymykset hänelle vielä ääneen. Osa haastateltavista toivoi tätä, osa ei. Ennen haastattelun alkua kertosin, kuinka käytän haastattelussa saatua materiaalia. Muistutin myös, että opiskelijalla on oikeus perua osallistumisensa milloin vain ilman erityistä syytä. Ennen varsinaisen haastattelun aloittamista kysyin vielä, onko haastateltavalla noussut mieleen jotain kysyttävää. Haastattelun jälkeen kiitin haastateltavaa osallistumisesta. Lopuksi kertosin yhteystietoni mahdollista myöhempää yhteyden ottoa varten.

Haastattelut etenivät runkokysymysten mukaisessa järjestyksessä. Esitin tarkentavat kysymykset runkokysymykseen saadun vastauksen jälkeen, kun haastateltava oli vastannut kysymykseen. Pyrin antamaan haastateltavalle aikaa ja tilaa rakentaa vastaustaan ilman kiireen kokemusta. Joskus haastateltava eksyi aiheesta ja vastasi kysymyksen vierestä vastaamatta esitettyyn kysymykseen. Annettu vastaus saattoi käsitellä seuraavia kysymyksiä. Näissä haastatteluissa annoin haastateltavan kertoa vastauksen, ja kysyin mahdolliset tarkentavan kysymyksen vastauksen jälkeen. Riippumatta vastauksista, esitin kaikki runkokysymykset kaikille haastateltaville samassa järjestyksessä.

4.7 Opiskelijoiden haastattelujen sisällönanalyysi

Käytin opiskelijoiden haastattelujen sisällönanalyysinä teemoittelua. Teemoittelu sopii aineistolähtöisenä analyysimenetelmänä puolistrukturoidun haastattelun menetelmäksi hyvin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Aineistosta hahmottuvat teemat mahdollistivat kehittämistyöni etenemisen haastattelujen osoittamaan suuntaan.

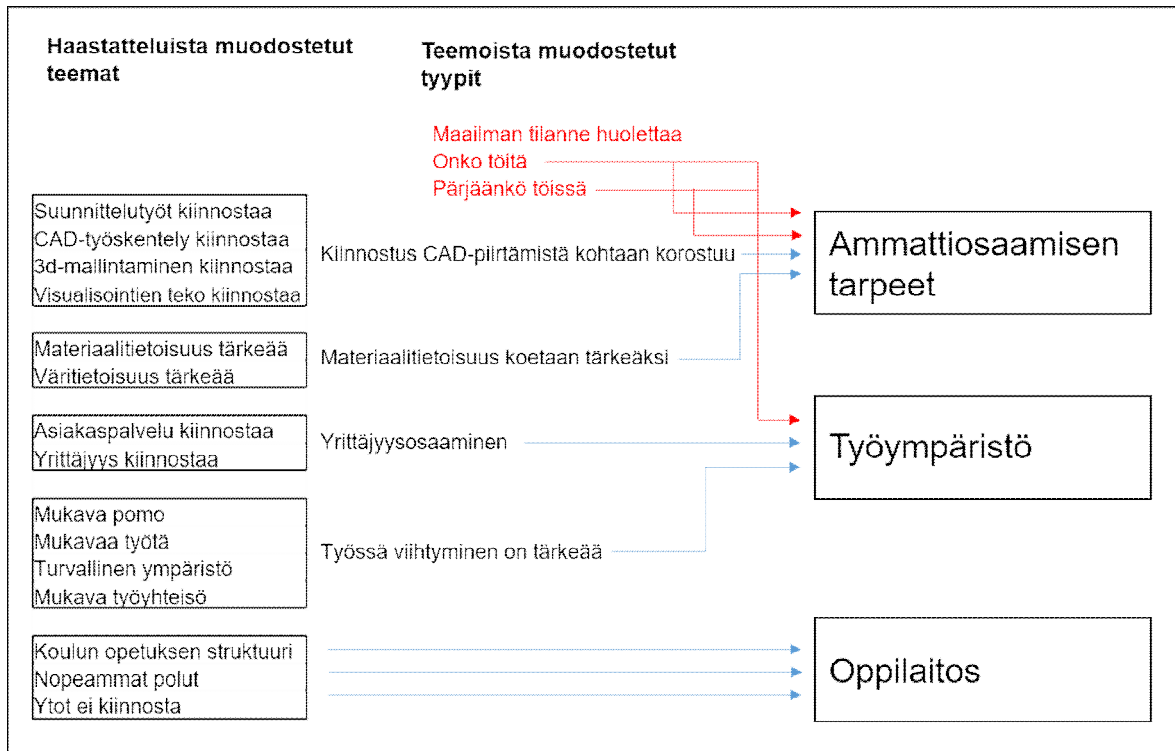
Lajittelin saadut vastaukset etsimällä niistä yhteisiä nimittäjiä. Osa analyysien pääteemoista määrittyi jo työn perustan kautta. Näitä teemoja olivat tulevaisuuden työelämän

vaatimukset sekä kokemukset opiskelusta. Kutsun näitä teemoja pääteemoiksi. Pääteemojen mukaan asetetut kysymykset toivat esiin uusia, pääteemoja tarkentavia teemoja. Nämä tarkentavat teemat kokosin omien otsikoiden alle ja ne muodostivat taustatyölleni tyypit. Tyypit olivat työni kannalta merkityksellisiä, ja juuri ne määrittivät työni suunnan seuraavissa vaiheissa. Analyysin pääteemoina voi nähdä myös millenniaaleista sekä megatrendeistä esitetyt näkemykset.

Aloitin analysointityön litteroimalla haastatteluista saadut vastaukset äänitiedostoista excel-
taulukkaan. Litterointini oli suuripiirteinen, enkä eritellyt siinä esimerkiksi takerteluja tai mientintään käytettyjä taukoja. (Kallio A.) Työni luonteen huomioiden arvioin litteroinnin tason työlleni riittäväksi. Kirjoitin kysymykset ja saadut vastaukset taulukkaan niin kuin ne haastatteluissa oli sanottu. Tämän vaiheen jälkeen jatkoin vastauksien analyysiä järjestelmällä kommentteja taulukkoihin eri teemojen mukaisesti. Kopioin vastuksia erillisiin taulukkoihin riippuen vastauksen sisällöstä. Osa vastauksista käsitteli useampia teemoja. Näissä tapauksissa vastaus liitettiin useampaan taulukkaan. Tämän analyysityöskentelyn tarkoituksena oli jäsentää saatua tietoa. Tässä prosessissa muodostuivat haastattelujen teemat.

Teemojen muodostamisen jälkeen aloitin materiaalin tyypittelyn. Tässä vaiheessa keräsin samaan aihepiiriin liittyviä vastauksia samaan ryhmään. Ryhmittelemisen avulla etsin haastatteluista saatujen tuloksien perusteella aineistosta korostuvia ja merkittäviä piirteitä. Vastauksien kerääntyminen eri ryhmiin nostaa aineistosta esiin sille tyypillisiä merkityksiä ja näin rajaa automaattisesti pois aihealueita, jotka eivät analyysini mukaan muodostuneet tyypilliseksi. Näin muodostuivat työni tyypit. Tyypit puolestaan pohjasivat työn perustana oleviin aihepiireihin ja pääteemoihin. Teemoittelun ja tyypittelyn prosessi on kuvattu kuviossa kaksi. (Kuvio2.)

Kuviossa on punaisilla nuolilla merkitty opiskelijoiden esiin tuomat huolen aiheet tulevaisuutta kohtaan. Kuviossa rajattuna oikealla ovat työni perustana olevat pääteemat. Teemoittelun tulokset ovat kuviossa vasemmalla. Näiden kahden kuvion väliin jäävät tyypit. Tyypien yhteydessä olevat nuolet osoittavat mihin pääteemaan kyseinen tyyppi kuuluu.

Kuvio 2. Opiskelijoiden haastatteluista nousseet teemat ja niistä muodostetut tyypit.

4.8 Opiskelijoiden haastattelujen tulokset

Haastatteluiden perusteella opiskelijat suhtautuivat luottavaisesti ja positiivisesti edessä olevaan työelämään. Haastatteluista opiskelijoista useat näkivät tutkinnon välietappina työelämään tai jatko-opintoihin. Muutamit opiskelijat suunnittelivat työskentelyä yrittäjänä. Eräs haastateltava kuvasi toiveitaan tulevan työpaikkansa suhteen näin:

”Haluisin olla yrittäjä jossain vaiheessa, että mä näkisin millaista se [työ] on. Mä toivoisin, et siellä olisi hyvä henki ja siltä pomolta voisi kysyä asioista.” (Haastattelu 5.)

Haastateltavien näkökulmissa korostui työn itselle tuoma hyöty, ja moni mietti, miten voisi itse hyötyä työskentelystä tietyssä työpaikassa tai yrityksessä. Ainoastaan yksi haastateltavista osoitti vastauksissaan toivovansa voivansa antaa jotain muille. Kuvaillessaan toiveiden työpaikasta hän kertoi:

”...autetaan ihmisiä ja pyritään parempaa tulevaisuutta kohti.” (Haastattelu 1.)

Tulevaisuuden työtehtävät olivat useiden vastausten perusteella vielä jäsentämättömiä. Useat opiskelijat kertoivat haluavansa tehdä useita erilaista sisustusalan työtehtäviä. Vaikka opetusta tarjotaan sisustusallalla myös verhoiluun ja kalusteisiin liittyen, painoutuivat

suositut aiheet käsittelemään rakennusalaan sekä suunnitteluun liittyviä työtehtäviä. Työpaikkoihin liittyvien vastausten perusteella haastatellut arvostivat mukavaa työilmapiiriä. Työpaikan avoin ja ystävällinen ilmapiiri korostui saaduissa vastauksissa.

”...ettei olisi mitään kuppikuntia ja machoilua.” (Haastattelu 3.)

Korkeaa palkkaa ei koettu tärkeäksi yhdessäkään haastatteluvastauksessa. Päinvastoin, haastateltavat kokivat tärkeämmäksi seikaksi työssä viihtymisen ja mielenkiintoiset työtehtävät. Yhdessä haastattelussa opiskelija mainitsi, ettei raha ole kovin tärkeää, ja että hän haluaa elää yksinkertaista elämää. Toinen haastateltava kertoi haluavansa tienata niin paljon, että tulee toimeen. (Haastattelu 4.)

Kukaan haastatelluista ei haastattelun muihin kysymyksiin liittyen tuonut esiin epävarmuutta liittyen tulevaisuuteen ja alalle työllistymiseen. Huolen aiheet nousivat keskusteluun vasta niistä kysyttäessä. Kysyessäni mikä tulevaisuudessa mietityttää, esiin nousi kaksi asiaa: oman osaamisen taso sekä työn löytyminen.

Useampi haastateltava mainitsi yrittäjänä toimimisen yhtenä vaihtoehtona tulevaisuuden työelämässä. Haastateltavista kukaan ei kuitenkaan suhtautunut yrittäjyyteen intohimoisesti tai ainoana vaihtoehtona. Pikemmin yrittäjyys koettiin yhtenä vaihtoehtona muiden joukossa.

4.9 Suunnitteluun liittyvät työtehtävät korostuivat vastauksissa

Suurimman yksittäisen ryhmän muodostivat opiskelijat, jotka halusivat tehdä suunnittelutöitä joko osittain tai kokonaan. Mielenkiintoa suunnittelutöitä kohtaan osoitti kahdeksan haastateltavaa. Yhdessäkään haastattelussa haastateltava ei kertonut, ettei halua tehdä lainkaan suunnittelutöitä. Osalla vastaukset liittyivät yleisimmin suunnittelutöihin. Osalla taas oli selkeä näkemys niistä suunnitteluun liittyvistä tehtävistä, joita hän haluaisi tehdä. Näitä tarkkoja toiveita oli muun muassa 3D-visualisointien tekeminen. Yksi haastatelluista kuvasi mielenkiinnon kohteita suunnittelutöihin liittyen seuraavasti:

”Olen miettinyt, että minusta tulisi yrittäjä. Mutta sitten olen miettinyt et olisin suunnittelija jossain keittiöfirmassa. Pääsisin keskittymään ihmisten koteihin. Ettei [minua] kiinnosta niinkään hotellit ja tällaiset asiakkaat.... Yksityistiloja.”(Haastattelu 10.)

Materiaalitietoisuuden osaaminen ja värien käyttö sisustuksessa koettiin haastatteluissa ammatillisesti tärkeäksi aihealueiksi. Myös kiinnostus asiakaspalvelua kohtaan nousi esiin haastattelussa saaduissa vastauksissa.

4.10 Opiskelijoiden kokemukset opiskelusta

Opiskelijoiden kokemukset opiskelusta sisustusalalla vaihtelivat enemmän. Yhtenä suurena toistuvana aiheena oli toive opiskelun selkeydestä. Selkeyttä toivottiin niin opiskelutehtäviin kuin opintojen etenemiseen. Opiskelu sisustusalalla koettiin sekavana ja liian vapaana.

” Ehkä voisi olla enemmän kurssipohjaisesti johonkin aiheeseen liittyen. Nyt on ollut niin, että mitä sä itse haluaisit tehdä... ja mulle mukamas tarjotaan sitä [sisältöä], mutta joudun itse opiskelemaan asiaa. Olisi selkeämpi että voisi valita [aiheista], eikä tarvitsisi itse [niitä] keksiä.” (Haastattelu 6.)

Sekavuus mainittiin myös yhtenä syynä poissaoloille ja motivaation laskulle.

”Me ollaan opittu hyvin nämä perusasiat. Meillä on aika sekavaa. En tullut kouluun kun ei ollut sanottu, mitä pitää tehdä. Asun yksin ja minun täytyy maksaa vuokra. Olen mieluummin töissä, verrattuna siihen että istun vain [koulun] taukotilassa. Kun opettajat eivät tule sanomaan, mitä pitää tehdä.” (Haastattelu 3.)

Sekavuus ja motivaatio tason laskeminen näkyi myös toiveissa nopeammasta opintojen etenemisestä. Osa haastatelluista koki turhauttavana sen, ettei päässyt etenemään nopeammin. Toiset kokivat tekemisen vapauden hyvänä asiana. Toisaalta liiallinen valinnan vapaus koettiin puolestaan negatiivisena asiana. Rajaa sopivan ja liiallisen vapauden välillä opiskelijat eivät pysähtyneet pohtimaan.

Opiskelussa tärkeänä pidettiin sekä riittävää teoriaopetusta että perusasioiden oppimista käytännössä. Perusasioilla viitattiin ammatillisten perustöiden tekemiseen ja perusmenetelmien oppimiseen ja hallitsemiseen. Yhteiset tutkinnon osat nähtiin vähiten hyödyllisinä aiheina ammatillisissa opinnoissa.

5 Työelämän edustajien haastattelut

5.1 Tiedonhankinta sisustussuunnittelijan töistä

Opiskelijoiden haastattelujen perusteella kahdeksaa opiskelijaa kymmenestä Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusalan opiskelijoista oli kiinnostunut suunnittelutöistä jossain muodossa. Muutamat opiskelijat kertoivat, että jokin muu alan aihealueista kiinnostaa myös. Nämä aihealueet olivat muutamassa tapauksissa jäsentymättömiä. Kahdessa haastattelussa toiveena oli tehdä rakennustöitä, yhdessä kalusteisiin liittyviä työtehtäviä. Suunnittelulliset tehtävät nousivat selkeästi kaikkein kirkkaimmaksi ja selkeimmäksi työtehtävä-toiveeksi. Tämän vuoksi hankin tietoa juuri sisustussuunnittelijan työskentelyyn liittyen. Selvitin myös mihin suuntaan niiden arvioidaan tulevaisuudessa muotoutuvan.

Aiemman opettajakokemukseni perusteella tiedän, että sisustusalan opiskelijat eivät juurikaan ole työllistyneet suunnittelullisiin työtehtäviin valmistumisensa jälkeen. Yksi työelämän haastattelujen tärkeimmistä selvityskohteista onkin se, miksi sisustajaksi valmistuvat eivät saa suunnittelutöitä kovasta halustaan huolimatta.

Haastatteluissa käsiteltävät aiheet pohjautuivat työkentän monitoroinnista saatujen tietojen lisäksi opiskelijoiden haastatteluista keräämiini tyyppeihin. Työkentän monitoroinnin, tyyppittelyn ja työni lähtökohdan mukaisesti jaoin haastattelut kolmeen aihealueeseen. Valitut aiheet liittyivät sisustusalan suunnittelutöihin. Näiden ajallinen näkökulma oli tulevaisuudessa, suurin piirtein seuraavassa kymmenessä vuodessa. Aihealueet haastatteluissa olivat:

- Mikä on työntekijän rooli?
- Millaisista töitä on tarjolla?
- Miten megatrendit näyttäytyvät alalla?

Työntekijän roolin kautta pyrin selvittämään millaista osaamista ja millaisia ominaisuuksia työntekijältä vaaditaan. Haastattelujen kautta pyrin löytämään opiskelijoiden esiin nostamiin aihealueisiin vastaavia tai näitä näkemyksiä lähellä olevaa tietoa.

Toiseksi selvitin, millaisia työtehtäviä on tarjolla, ja millaisista työtehtävistä tulevaisuuden työt koostuvat sekä miten tulevaisuuden työtehtävä tulee muuttumaan. Entä millaisia muutostrendejä alalla on havaittavissa ammattilaisen näkökulmasta katsottuna. Etsin vastausta myös megatrendeissä esitettyihin kehityssuuntiin liittyen.

Haastattelun kautta selvitin, millaisena haastateltava näki tulevaisuuden alalla ja mitä taitoja alalla työskenteleminen hänen mielestään vaatii. Kolmantena pääteemana oli työelä-

män muutoksien kartoittaminen ja se, millaisena megatrendien vaikutukset tässä yhteydessä nähtiin. Haastatteluissa kysyin myös sitä, millaiselle yritystoiminnalle voisi tulevaisuudessa olla kysyntää.

Opiskelijoiden haastatteluista poiketen jätin haastatteluista pois koulua ja koulutusta käsittelevän aihealueen, sillä haastattelujen keskeisenä tarkoituksena oli luoda kuva työelämän kentästä. Näin ollen koulutukseen liittyvien huomioiden oli noustava tästä lähtökohdasta, koululähtöisyyden sijaan.

5.2 Haastateltavien valinta

Koska opiskelijoiden haastattelussa korostui kiinnostus suunnittelutöitä kohtaan, oli myös työelämän haastattelujen painopiste näissä työtehtävissä. Haastattelin kolmea sisustus-suunnittelutöitä tekevää ammattilaista, jotka työskentelivät Helsingin alueella. Heillä kaikilla oli yli kymmenen vuoden kokemus sisustussuunnittelijan töistä. Haastateltavilla oli myös ollut opiskelijoita työssäoppimisen jaksolla yrityksessään. Ammatillisen osaamisen lisäksi haastateltavat ovat aktiivisesti mukana Sisustussuunnittelijat SI ry:n toiminnassa. Sisustussuunnittelijat SI ry on valtakunnallinen sisustussuunnittelijoiden ja sisustusarkkitehtien liitto, johon kuuluu 190 tutkinnon suorittanutta suunnittelijaa. (Sisustussuunnittelijat SI ry.) Arvioni mukaan haastateltavilla oli kattava kuva sisustussuunnittelun töistä sekä työkentän tulevaisuuden trendeistä. Näin ollen arvioin näiden näkemysten tyydyttävän hyvin työni tarpeet.

Kolme haastattelua toteutettiin kahdessa haastattelutilanteessa. Ensimmäiseen haastatteluun osallistui kaksi suunnittelijaa (Suunnittelijahaastattelu 1 ja Suunnittelijahaastattelu 2.) ja toiseen yksi (Suunnittelijahaastattelu 3). Suunnittelijahaastattelut 1 ja 2 toteutuivat ryhmämuotoisena haastateltavien toiveesta johtuen.

Haastateltavat eivät olleet minulle ennestään tuttuja. Minulla ei myöskään ollut ennakkokäsitystä siitä, millaisista töistä heidän suunnittelutyönsä koostuivat tai siitä, kuinka hyvin haastateltavat suunnittelijat tuntevat Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusalan koulutuksen.

5.3 Asiantuntijahaastattelujen toteuttaminen

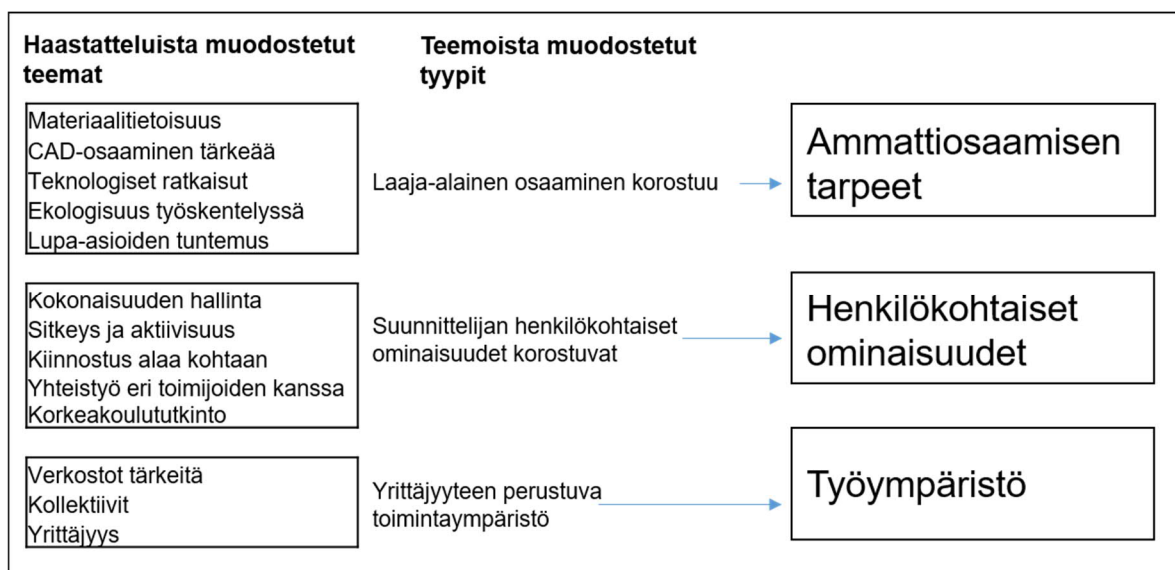
Haastattelua varten valmistelin keräämääni tietoon perustuvan teemaluettelon. (Liite 3.) Tämä luettelo toimi eräänlaisena karttana haastatteluissa. Annoin haastateltavien kuljettaa keskustelua sekä valita käsiteltävät aiheet suhteellisen vapaasti. Teemaluettelo oli eräänlainen apudokumentti, jonka avulla minun oli mahdollista palata eri aihealueiden pa-

riin. Toimin näin, mikäli nämä aiheet eivät nousset luonnostaan esille. Haastattelut toteutettiin videopuheluin. Tallensin haastattelut ja jatkoin saatujen tietojen käsittelemistä excel-taulukointiohjelman avulla (tarkemmin kts. 'Opiskelijoiden haastattelujen sisällönanalyysi' s. 22.).

Sisustussuunnittelijoiden haastatteluista saatujen tietojen analyysi noudatti samaa kaavaa opiskelijoiden haastattelujen analyysin kanssa. Tein haastattelujen pohjalta kevyen litte-roinnin ja jatkoin tulosten käsittelyä teemoittelemalla ja tyyppittelemällä.

5.4 Sisustussuunnittelijoiden haastattelujen tulokset

Suunnittelijoiden haastatteluista saatujen tietojen mukaisesti järjestelin teemoja sekä muodostin niistä tyyppejä. Haastattelujen perusteella muodostui kuva erittäin monipuolisesta työelämästä ja työskentely-ympäristöstä. Laaja-alainen osaaminen sisustusprojektien eri osa-alueista korostuu haastateltujen vastauksissa. Teemoittelun perusteella suunnittelijoiden vastauksista nousi esiin seikkoja, jotka liittyivät suunnittelijan persoonaan ja henkilökohtaiseen tapaan tehdä työtä. Nämä ominaisuudet olisi voinut lisätä osaksi ammattiosaamisen tarpeita. (Kuvio 3.) Henkilökohtaisiin ominaisuuksiin liittyviä kommentteja tuli useisiin aiheisiin liittyen, joten päätin muodostaa niistä oman tyyppinsä. Tällä tavoin painotin tätä aihealuetta, ja pyrin tuomaan työssäni esiin sen painoarvon, minkä näihin teemoihin liittyvissä vastauksista nousi esille. Olen esitellyt suunnittelijoiden haastattelun tulokset kuviossa 3.

Kuvio 3. Sisustussuunnittelijoiden haastatteluista muodostuneet teemat sekä tyypit.

5.5 Suunnittelutehtävien määrittämät ammattiosaamisen tarpeet

Haastatteluista saatujen tietojen mukaan suunnittelijan työssä tärkeitä ammatilliseen substanssiin liittyviä asioita olivat materiaalitietoisuus sekä CAD-osaaminen. CAD-osaamisella haastateltavat viittasivat tietokoneohjelmiston avulla tehtävään tilojen piirtämiseen ja ohjelmistojen käytön hallintaan. CAD-osaamisessa työelämän arvostaa Auto-CAD- ja Archicad –ohjelmistojen käytön hallintaa. Haastateltavan mukaan ScetchUp –ohjelmiston hallitseminen ei riitä alalla työskentelyyn. (Suunnittelijahaastattelu 1.) Renderointien eli tietokoneella tehtyjen mallinnuksien tekeminen sekä 3D-mallintamisen arvioitiin tulevan tulevaisuudessa entistä suosituimmiksi suunnittelutyössä. Alalle on tullut palvelun tarjoajia, jotka ovat erikoistuneet kuvien renderointien tekemiseen ja tarjoavat tätä palvelua suunnittelijoiden käyttöön. (Suunnittelijahaastattelu 1.) Haastateltavan mukaan esimerkiksi Singaporessa kaikki rakennukset ovat mallinnettuja. (Suunnittelijahaastattelu1.) Yksi haastateltavista näki visualisointien tekemisen merkityksen vähäisenä nykyisissä töissään. Haastateltava kertoi:

”...kun puhutaan kustannuksista mitä visualisoinnit projektiin tuovat, ei moni niitä halua teettää.” (Suunnittelijahaastattelu 3.)

Materiaalitietoisuus koettiin tärkeäksi asiaksi suunnittelijan työssä. Materiaaleille asetettuja vaatimuksia ja materiaalien hankintakanavia pidettiin tärkeinä suunnittelijan työssä. Esimerkiksi laattojen valinnassa oli haastateltavien mukaan suuri merkitys sillä, mistä laatat tulevat. Tämä vaikutti suoraan työn suunnitteluun ja työn aikatauluttamiseen. Sisustussuunnittelijoiden täytyi myös tietää luvanvaraisten kohteiden toteuttamisessa huomioitavista teki- jöistä kuten sähkötöistä sekä märkätiloista sekä julkisten tilojen paloturvallisuudesta. (Suunnittelijahaastattelu 1.)

5.6 Suunnittelijan henkilökohtaiset ominaisuudet

Saamieni tietojen mukaan suunnittelijan työ on kokonaisuuksien hallitsemista ja ongelman ratkaisemista. Suunnittelijan on kyettävä tekemään luovia ratkaisuja kulloisenkin projektin ja sen asettamien tarpeiden mukaisesti. Tämän oppii haastateltavien mukaan parhaiten kokemuksen kautta. Jokaisen projektin ollessa erilainen, on aiemmista projekteista ke- rääntyneet opit arvokkaita. Näitä aiemmin saatuja kokemuksia voi soveltaa seuraavissa kohteissa. (Suunnittelijahaastattelu 2.) Kokemus alalta nähtiin suurimpana tekijänä suunnittelijan työssä pärjäämiselle. Kun kysyin, millaista harjoittelijaa suunnittelijoiden työpai- koissa arvostetaan, vastaus oli yksiselitteinen: aiempi työkokemus on merkittävä etu harjoittelupaikan hakijalle. (Suunnittelijahaastattelu 3.)

Yhteistyö asiakkaan ja toisten ammattilaisten kanssa oli suunnittelijoiden mukaan tärkeää. Näin ollen suunnittelijan täytyy hallita ja ymmärtää mitä kukin projekti vaatii ja pitää sisälleen. Tämä asettaa vaatimuksia suunnittelijan luonteelle ja vuorovaikutustaidoille. Koska aikataulut ovat usein tiukkoja, vaaditaan suunnittelijalta hyvää stressin sietokykyä. Oman työn aikatauluttaminen ja omien töiden järjestäminen oli yhden haastateltavan mielestä positiivinen asia. (Suunnittelijahaastattelu 1.)

Suomessa arvostetaan alan tutkintoa. Haastatteluista saatujen tietojen perusteella tyypillinen polku sisustussuunnittelijan töihin kulkee korkeakoulun kautta. Ammatillisen koulutuksen mukana tuoma käytäntö-lähtöinen osaaminen koettiin arvokkaana lisänä suunnittelijan työn tekemiselle. Näin suunnittelijalla on omakohtainen käsitys siitä, miten jokin asia tehdään käytännössä. Tämä seikka nähtiin hyödyllisenä lisäarvona sisustussuunnittelutöiden tekemiseen. Ammatillinen intohimo ja kiinnostus alaa kohtaan nähtiin myös erittäin tärkeitä ominaisuuksia alalla pärjäämiseksi. (Suunnittelijahaastattelu 2.) Erään haastateltavan mukaan:

”Suunnittelijan töihin ei voi suhtautua leipätöinä.” (Suunnittelijahaastattelu 1.)

Verkostojen arvoa pidettiin tärkeänä työskentelyssä. Verkostojen koettiin helpottavan alalla työskentelyä. Toisaalta verkostoilla viitattiin useaan toimijaan ja tahoon kuten kauppoihin, rakentajiin, rakennuttajiin, muihin suunnittelijoihin, asiakkaisiin ja rakennusvalvontaan.

5.7 Suunnittelijan työympäristö

Suunnittelijahaastatteluista saamieni tietojen mukaan sisustusalan työkenttä muodostuu pienistä yrityksistä. Alalla on noin kymmenen henkilön yrityksiä sekä pienempiä, 3-5 henkilöä työllistäviä yrityksiä. Suuri osa suunnittelutöitä tekevistä toimii itsenäisinä yrittäjinä. Yrittäjyyden lisäksi alalle on muodostunut erilaisia kollektiiveja. Nämä kollektiivit toimivat osuuskunta-tyyppisesti, kuitenkin niin että jokainen kollektiivin jäsen on itsenäinen yrittäjä. Haastattelun mukaan yksi syy tällä tavoin järjestyneeseen toimintaan on riskin jakamisessa. Toisaalta tällaisella järjestäytymisellä haettiin parempia mahdollisuuksia suurempien projektien saamiseen.

Suunnittelutöissä arvostetaan palvelua. Helsingin alueella on asiakkaita, jotka maksavat mielellään palvelusta. He arvostavat sitä, että joku tulee heidän luokseen ja auttaa tarvittavien päätösten tekemisessä. Ajan säästäminen nähdään yhtenä tärkeänä seikkana.

*”...kolmen lapsen äiti arvostaa sitä, ettei tarvitse lähteä illalla rautakauppaan.”
(Suunnittelijahaastattelu 2.)*

Sisustussuunnittelijan työ nähdään siis palveluna joka helpottaa omaa arkea. Jotkut asiakkaat näkevät suunnittelijan käytön myös tapana erottautua. Yksi haastateltava kertoi hänelle saapuneesta tiedustelusta, jossa asuntosijoittaja oli lähestynyt suunnittelijaa. Sijoittajan mielestä vuokramarkkinoilla on tärkeää erottua. Sijoittaja oli ajatellut ratkaisevansa tämän asian käyttämällä suunnittelijan apua jo ennen asunnon valmistumista. Sijoittajan näkemyksenä oli, että vuokralainen sitoutuu paremmin asuntoon jos hän saa valita siihen materiaaleja sekä muita sisustuksellisia ratkaisuja. (Suunnittelijahaastattelu 2.)

Haastattelujen perusteella suunnittelijoiden työt tulevat paljolti yksityisiltä asiakkailta tai yrityksiltä. Tämän perusteella ei näköpiirissä ollut suurta muutosta palvelun kuluttajien suhteen. Pikemmin suunnittelutöihin liittyvät muutokset nähtiin tavanomaisena liikkeenä, ja normaalina työkohteiden vaihteluna. Haastattelussa mainittiin, että iso osa projekteista oli tehty yksityisiin koteihin. Koteihin oli suunniteltu paljon etätyöskentely-pisteitä. Sitten niiden kysyntä on vähentynyt ja useat asiakkaat kertoivat halusta siirtyä takaisin työpaikoille mahdollisimman pian. (Suunnittelijahaastattelu 3.)

Monitoroinnissa esiin tulleet seikat näyttäytyivät erilaisten projektien osana. Yhtenä tulevana trendinä esiin nostettiin kotien älyratkaisut. Tämä tarve nähtiin mieluummin sisustussuunnittelijan työn jatkokehittämissuuntana kuin koko alan uudestaan määrittävänä ilmiönä.

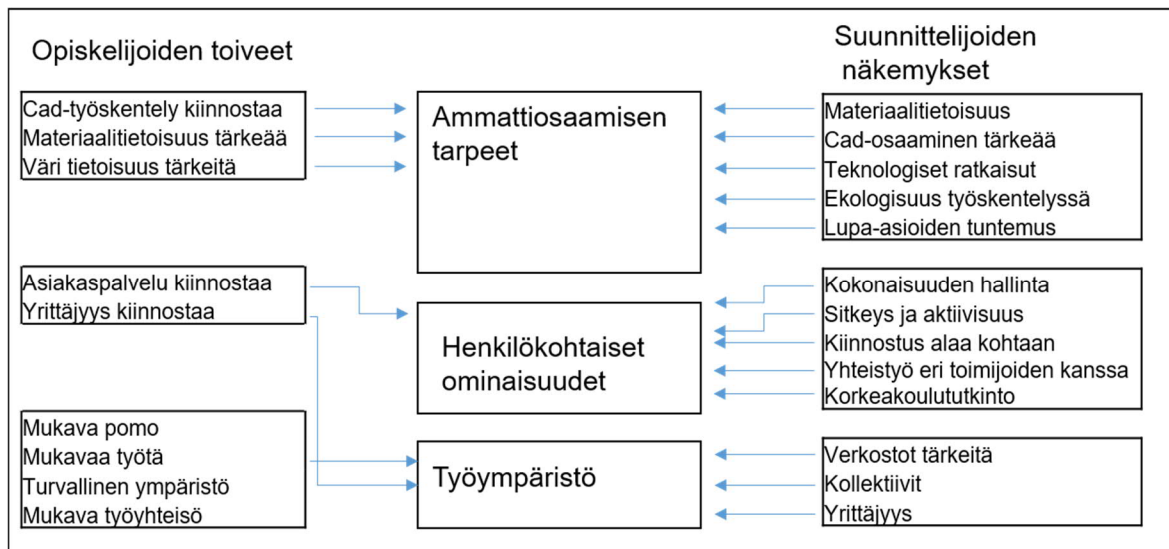
6 Löytämisvaiheen tulosten vertailu

6.1 Opiskelijoiden toiveet suhteessa työelämän tarjontaan

Tässä kappaleessa vertailen haastatteluista saamiani tuloksia eli opiskelijoiden työelämätoiveita ja työelämän edustajien eli suunnittelijoiden toiveita toisiinsa. Opintojen sisällön ja sen mukaisesti hankitun osaamisen on tärkeä pohjautua työelämän tarpeisiin. Mikäli hankittu osaaminen on sellaista mitä ei työelämässä tarvita on tämän opiskelemiseen käytetty aika mennyt hukkaan tulevaisuuden ammatissa työskentelyn kannalta katsottuna. Näin ollen vertailuanalysissä painotan työelämän tarvetta, opiskelijan toiveen sijaan. Vertailussani suunnittelijoiden näkemykset muodostavat tarpeen, jonka mukaisesti osaamista tulee hankkia. Kuviossa neljä kuvaan, miten opiskelijoiden ja suunnittelijoiden näkemykset suhteutuvat toisiinsa ammattiosaamisen tarpeiden, henkilökohtaisten ominaisuuksien ja työympäristön suhteen. Kuvio antaa viitteitä niistä aihealueista, joita opinnoissa tulisi painottaa, mikäli työelämän tarpeita halutaan ottaa entistä paremmin huomioon.

Kuviossa taitoja tai ominaisuuksia ei ole painotettu vaan kaikki on kuvattu lähtökohtaisesti samanarvoisina. Todellisuudessa näin ei kuitenkaan ole. Esimerkiksi CAD-osaamisen tarpeellisuutta ei voi arvioida yksinkertaisella tarpeellista/ei tarpeellista-asteikolla. Todellisuudessa CAD-osaaminen jakautuu usean ohjelman välillä. Eri ohjelmien käytön voi vastavasti osata monella tasolla. Loppujen lopuksi merkittäväksi seikaksi asiassa muodostuu kysymys: onko CAD-osaaminen riittävää työtehtävistä suoriutumiseksi?

Taulukossa ei myöskään ole huomioitu aika-ulottuvuutta. Suunnittelutyössä tarvittavat taidot CAD-osaamisesta verkostoihin kehittyvät läpi työuran, ja ovat tulosta vuosia kestäneestä harjoittelusta ja omien tietojen ja taitojen kehittämisestä. Osa taidoista opiskelijalla on hallussa varsin hyvin jo työelämäänsä saapuessaan, osa taidoista on vielä huterammalla pohjalla ja karttuu ajan myötä.

Kuvio 4. Opiskelijoiden ja suunnittelijoiden näkemysten vertailu.

Toimintakentän monitoroinnin ja suunnittelijoiden haastattelujen perusteella suunnittelijan työkuva näyttäytyi laajana ja toimintaympäristö moniulotteisena. Työ vaatii monipuolista osaamista erittäin laajalta alueelta. Osaamista tarvitaan esimerkiksi rakenteiden tunte-
muksesta, lupa-asioista, sähkösuunnittelusta ja projektin hallinnasta. Tämän lisäksi suunnittelijan täytyy tuntea tuotteiden ominaisuudet ja niiden toimituksiin liittyvät kysymykset sekä hallita projektin aikatauluttaminen.

Opiskelijoiden käsitykset suunnittelutyöstä painottuivat haastatteluideni perustella sisätilojen ilmeen suunnitteluun. Vertailuanalyysini pohjalta tässä oli suuri ristiriita ammattilais-
haastatteluista saamani tulosten kanssa. Sisätilojen suunnittelu on vain yksi, pieni osa suunnittelijan työtä, eikä sille yksinään ole näkemykseni mukaan työelämässä riittävästi kysyntää.

Opiskelijoiden haastatteluissa nousivat esiin myös 3D-mallintamiseen ja CAD-piirtämiseen liittyvät mielenkiinnon kohteet. Osa haastattelumistani suunnittelijoista piti todennäköi-
senä, että tämän tyyppisen osaamisen kysyntä osana suunnittelutyötä kasvattaa merkitys-
tään tulevaisuudessa. Näkemykseni mukaan opiskelijoita kannattaakin kannustaa tämän
tyyppisen osaamisen kerryttämiseen tai ainakin korostaa hyvin perustaitojen hankkimista.

6.2 Opiskelijoiden ja suunnittelijoiden näkemysten vertailu työympäristön osalta

Selvitystyöni perusteella suunnitteluala nojaa paljolti yksinyrittäjyyteen. Yrittäjänä toimimi-
nen vaatii paineensietokyvyn lisäksi laajaa kontaktiverkostoa ja yhteistyötaitoja. Opiskeli-
joiden haastatteluiden perusteella osa heistä koki asiakaspalveluun liittyvät työtehtävät

mielenkiintoisena. Myös suunnittelijoiden haastatteluista korostui asiakaspalvelutaitojen merkitys. Tässäkin osa-alueessa suunnittelijat näkivät asiakaspalvelun osaamisen laajempaan kokonaisuutena. Asiakaspalvelun osaaminen oli osa ihmisten välistä kanssakäymistä ja vuorovaikutusta. Tämä vuorovaikutus oli läsnä kaikessa suunnittelutyön tekemisessä.

Sisustussuunnitteluun keskittyvät yritykset ovat pääsääntöisesti yhden hengen yrityksiä. Näin ollen jäävät opiskelijoiden toiveet tulevaisuuden työpaikoille ja työyhteisöille vaille pohjaa. Sisustussuunnittelija-yrittäjänä toimiessa pomo ja työkaverit vaihtuvat aina projektin vaihtuessa. Toisaalta suunnittelijahaastatteluissa korostui verkostojen merkitys. Verkostojen luonnetta emme tarkemmin käsitelleet, mutta kenties ne voivat tarjota yksinyrittäjälle sosiaalisia kontakteja, ja tuttu tavarantoimittaja voi käytännössä tuntua lähes työkaverilta.

Yksi työni merkittävimmistä huomioista oli, että sen perusteella sisustusalan opiskelijoiden käsitykset suunnittelutöiden tekemiseen vaadittavasta osaamisesta ja sen laajuudesta eivät täysin vastanneet työelämäedustajien näkemyksiä alalla vaadittavista ominaisuuksista ja taidoista.

Jotta sisustusalan artesaaniksi valmistuvalla henkilöllä olisi mahdollisimman hyvät valmiudet työllistyä suunnittelutöihin, olisi hänen hankittava osaamista mahdollisimman laajalta alueelta. Opiskelijan tulisi muodostaa laaja kuva sisustusalan kentästä ja siihen liittyvistä aiheista. Vahva sisäinen motivaatio ja halu hankkia tietoa alaan liittyvistä aiheista ovat tämän työn kautta saamamani tiedon valossa välttämättömiä ominaisuuksia alalla työskentelevälle. Suunnittelutöihin tähtäävällä opiskelijalla tiedon hankinnan täytyy olla jatkuva ja aktiivinen prosessi. Verkostoituminen ja yrittäjäksi suuntautuminen kannattaa aloittaa varhaisessa vaiheessa.

6.3 Opiskelijoiden toiveet suhteessa koulun tarjontaan

Opiskelijoiden haastatteluissa esiin nousseet toiveet opintojen rakenteen selkeytymisestä sekä mahdollisuus nopeampaan etenemiseen ovat selkeitä toiveita. En näe mitään esteitä, miksi niitä ei voisi pyrkiä toteuttamaan tai ottamaan paremmin huomioon oppilaitoksen puolella. Opiskelijan kokemuksen ollessa keskeinen oppilaitoksen arvo, olisi nämä prosessit saatava toimimaan entistä paremmin. Toki on tärkeä huomata, että eri opiskelijoiden kokemukset siitä, millainen opintorakenne on selkeä, voivat vaihdella suuresti. Esimerkiksi yhteiskehittäminen voisi kuitenkin tarjota mahdollisuuksia lähteä työstämään aiheet eteenpäin opetushenkilökunnan ja opiskelijoiden yhteistyönä.

Koska sisustussuunnittelijoiden ja haastateltujen opiskelijoiden näkemykset työelämää kohtaan erosivat suuresti toisistaan, tulisi suunnittelutöistä haaveilevalle rakentaa realistisempi kuva siitä mitä työskentely alalla vaatii. Tässä oppilaitoksen rooli on tärkeä, ja esimerkiksi opetettavien aineiden ja aiheiden kautta asiaa voidaan edistää oppilaitoksessa.

Opiskelijoiden näkemysten perusteella opiskelu Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusalaalla siiloutunut eri ammatillisen osaamisen aiheiden välillä. Opiskelijat näkevät opiskeltavien asioiden olevan erillisiä aiheita. Kärjistetyksi vaikuttaa siltä että, haastateltujen opiskelijoiden mukaan sisustusala voi valmistua joko raksamieheksi tai sisustussuunnittelijaksi. Mikäli opiskelija on asettanut henkilökohtaiset tavoitteensa suunnittelullisiin töihin, korostuu kaikkien osaamiskokonaisuuksien osaamisen tärkeys entisestään. Suunnittelun laaja-alaisuuteen liittyen on tärkeää hallita myös sisärakentamiseen, maalaamiseen ja päällystämiseen, verhoiluun ja kalusteasentamiseen liittyvät tehtävät perustasolla. Tämän lisäksi olisi opiskelijalle hyödyllistä, jos hän hankkisi osaamista myös märkätiloihin ja sähkösuunnitteluun liittyen.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusala mahdollistaa perustietojen ja taitojen hankkimisen hyvin. Suunnittelijaksi työllistyäkseen täytyy opiskelijalla olla sisäistä motivaatiota omien ominaisuuksiensa ja osaamisen kehittämiseen itsenäisesti. Sisustussuunnittelijaksi päästäkseen on pääsääntöisesti hankittava myös korkeakoulututkinto. Tätä seikka olisi tuotava opiskelijalle esiin nykyistä voimakkaammin. Suunnittelutöihin tähtäävän opiskelijan opiskelujen sisältö on rakennettava alusta saakka niin, että ne tukevat jatko-opintoihin hakeutumista.

Sisustusalan opiskelijoiden vähäinen työllistyminen suunnittelutöihin ja haasteet aiheeseen liittyvien harjoittelupaikkojen löytämiseen liittyvät työni perusteella liian vähäiseen osaamiseen sekä suunnittelutöitä tekevien yritysten kokoon. Yritykset ovat pieniä ja niiden on vaikea tarjota ohjaamista sisustusalan opiskelijalle. Tähän vaikuttaa myös se, että alalla on kova kilpailu, ja uusilla yrityksillä on vaikeuksia löytää paikkansa markkinoilta. Vaikuttaa siltä, että suunnittelutöitä tarjoavien yritysten määrä tyydyttää kysynnän.

6.4 Näkemykset megatrendien valossa

Verkostoituminen, kestävän kehityksen ja vastuullisuuden korostuminen sekä tietotekniikan lisääntyminen - nämä kolme megatrendeissa näkyvää seikkaa nousivat esiin voimakkaimmin suunnittelijoiden haastatteluissa. Kun taas arvioidaan kaikkia saatuja vastauksia, nousee ekologiseen kestävyteen liittyvät teemat ylitse muiden. Tämä trendi seuraa hyvin kaikkialla yhteiskunnassa käytävää keskustelua ja siinä esitettyä muutoksen suuntaa. Kuviossa viisi esitän kehittämistyöni osana keräämiäni teemoja. Teemat ovat järjestelty sen

mukaan missä työn osassa ne ovat esiintyneet. Kuviossa teemat on liitetty siihen megatrendiin, johon ne lähimmin liittyvät. (Kuvio 5.) Millenniaalien piirteet on otettu yhdeksi arviotavaksi kohteeksi kuvioon. Se on lisätty megatrendit sarakkeeseen.

Opiskelijoiden toiveet	Suunnittelijoiden näkemykset	Toimintaympäristön monitorointi	Megatrendit
3d-mallintaminen kiinnostaa	CAD-osaaminen tärkeää	Kustannustehokkuus	Ekologisella jälleenrakennuksella on kiire
Asiakaspalvelu kiinnostaa	Verkostot tärkeät	Tee itse -asenne	
Yrittäjyys kiinnostaa	Kollektiivit	Tuottoa sijoitukselle	Verkostomainen valta voimistuu
Visualisointi kiinnostaa	Yrittäjyys	Vaihtoehtoiset elämisen tavat	Väestö ikääntyy ja monimuotoistuu
Materiaalitietoisuus tärkeää	Teknologiset ratkaisut	Muuttoliike	
Värit tärkeitä	Ekologisuus työskentelyssä	Rakentamisen lisääntyminen	Talous etsii suuntaa
Mukavaa työtä	Lupa-asioiden tietämys	Etätyöt	Teknologia sulautuu kaikkeen
Turvallinen ympäristö	Kokonaisuuden hallinta	Älykoti	
Suunnittelutyöt kiinnostaa	Yhteistyö eri toimijoiden kanssa		Millenniaaleihin liitetty piirre
Maailman tilanne huolettaa	Kiinnostus alaa kohtaan		
Onko töitä			
Pärjääkö töissä			

Kuvio 5. Megatrendien ja millenniaalien piirteiden ilmaantuvuus vertailun perusteella.

Työelämän verkostot koettiin erittäin tärkeänä ja niiden arvo heijastui lähes jokaisessa haastattelussa käsitellyissä aiheissa. Verkostoituminen koettiin tärkeäksi niin riskin jakamisen kuin muun ammatillisen yhteistyön kannalta.

Kestävän kehityksen ja vastuullisuuden esimerkkejä nousivat myös esiin. Ekologisia materiaaleja sekä erilaisia järjestelmiä niiden kierrättämiseen on jo olemassa. Myös asiakkaat ottavat esiin vastuullisuuteen liittyviä kysymyksiä. Eräs haastateltava kertoi, että hän sai kolme yhteydenottoa, joissa viitattiin vastuullisuuden teemaan. Tämä tapahtui pian sen jälkeen, kun haastateltava oli päivittänyt verkkosivujen esittelytekstiä ja nostanut esiin vastuullisuuden näkökulmaa. (Suunnittelijahaastattelu 2.)

Tietotekniikan käyttö lisääntyy osana kaikkea toimintaa. Tämä nähtiin haastatteluissa sisään rakentuneena ja koko ajan läsnä olevana ilmiönä joka mainittiin usein, hieman ohimennen. Asunnon älyratkaisujen lisääntymisen arvioitiin lisääntyvän. Esimerkkinä mainittiin jo tällä hetkellä markkinoilla olevat älyvalaisimet. Toisena esimerkkinä mainittiin itseltään säätyvät verhot, jotka parantavat energiatehokkuutta sekä asumismukavuutta. (Suunnittelijahaastattelu 2.)

Tietoteknisten ratkaisujen mukana muuttuva elämäntapa ja kuluttajien käyttäytyminen kohdentavat ihmisten kuluttamista uudestaan. Tämä muutos tulee vähentämään joitain sivistysalan palveluiden käyttöön liittyviä tarpeita. Esimerkiksi kodin älyvalaistuksen aseneminen voi tehdä vanhat kytkimet turhiksi. Sama mekanismi tulee synnyttämään palvelun

tarvetta toisaalle, esimerkiksi edellä esiin nostamieni älyvalaisimien vaatiman rakentamisen osalle.

Sisustusalan toimintakentän monitoroinnin tuloksena esiin nousi ekologiseen vastuullisuuden liittyviä periaatteita. Vaihtoehtoiset rakentamisen ja asumisen ratkaisut sekä etätyöskentelyn yleistyminen tukevat ekologisen jälleenrakentamisen liikettä. Asumisen ja sisustamisen trendit menevät maltillisempaan suuntaan, joka tukee osaltaan ekologista kehitystä. Ekologisuus näkyy kaikessa sisustusalan toiminnassa jollakin tavoin. Ihmiset ovat selkeästi vetäytyneet suppeampaan elämänpiiriin. Tämä näkyy esimerkiksi pakettiautojen rakentamisessa matkailutarkoituksiin. (Rissanen 2021.) Ekologisessa mielessä vaihtoehtoinen matkaileminen ja asumisen trendi sopivat tähän muutokseen. Mielenkiintoista on, miten tämän trendin käy korona-pandemian rajoitusten poistuessa ja globaalien matkailun auetessa.

Jotta tätä kehitystä pystyttäisiin arvioimaan paremmin, täytyisi selvittää, mitkä taustasyöt ovat vaikuttaneet ihmisten korona-aikana tekemiin valintoihin. Onko kulutuksen kohde vaihtunut sen takia, että osa entisistä vapaa-ajan viettotavoista on ollut saavuttamattomissa? Tämän tiedon lisäksi tulisi selvittää, ovatko kuluttajat olleet tyytyväisiä nyt tekemiinsä valintoihin.

Ekologisuuteen liittyvän tietoisuuden lisääntyminen ja siihen liittyvät teemat ovat esillä jokaisella elämän alueella. Ajattelen, että elämän tapaan liittyvät muutokset, kuten verkko-kaupassa asioiminen ja etätyöskentelyn lisääntyminen tulevat lähitulevaisuudessa olemaan arkipäiväisiä ratkaisuja monelle. Näin ollen paluuta pandemiaa edeltävään aikaan ei ole. Vaikka nämä suoraan sisustusalaan liittyvät muutokset luultavammin tasoittuvat, kannattaa niihin liittyvät kehittymisen suunnat huomioida tulevaisuudessa. Vaikka ekologisuus ja ilmastonmuutos ovat läsnä kaikkialla, ei ekologinen ajattelu näy opiskelijoiden haastatteluissa antamissa näkemyksissä.

Suunnittelijoiden haastatteluissa verkostojen voima nähtiin erittäin tärkeänä ominaisuutena suunnittelijan työssä sekä nyt että tulevaisuudessa. Verkostojen arvo oli suunnittelijoille erittäin tärkeä, ja niiden voima näkyi nyt esimerkiksi pientenyritysten järjestäytymisessä kollektiiveiksi. Näin omaan käyttöön saatiin valjastettua myös kollektiivien muiden jäsenten verkostot. Tällä tavoin pienet yritykset voivat jakaa taloudellisia riskejä sekä kustannuksiaan. Näin toimimalla kollektiivi voi hankkia myös isompia asiakaskohteita ja päästä käsiksi sellaisiin töihin, joihin he eivät yksin kykenisi. Kollektiivit haastavat myös voimassa olevaa järjestelmää, jossa suuret toimijat vievät suuret asiakkaat ja pienille yrityksille jäävät pienet asiakkaat. Tässä mekanismissa näyttää siltä, että kaksi megatrendiä

limittyy toisiinsa. Sisustussuunnittelullisissa töissä verkostomainen valta murentaa perinteistä taloudellisen järjestelmän kaavaa.

6.5 Opiskelijahaastattelujen tulokset ja millenniaali-kirjallisuus

Opiskelijoiden haastattelujen pohjalta minulle muodostui kuva tiedostavasta ja aktiivisesta joukosta. Opiskelijoilla oli paljon toiveita tulevaisuudelle, ja he toivat näitä avoimesti esiin. Useilla haastateltavilla oli jonkinlainen kuva siitä, mitä he haluavat tulevaisuudessa tehdä. Useilla tämä kuva oli kuitenkin vielä jäsentymätön ja siihen liittyi useita vaihtoehtoja. Opiskelija saattoi esimerkiksi mainita haluavansa tehdä suunnittelutyötä tai rakennustyötä. Toiset pitivät tärkeänä työskentelyä mukavassa työyhteisössä tai paikassa, jossa työt on helppo sovittaa muuhun elämään. Toiset kokivat tärkeäksi, että he oppivat alalta tärkeänä pitämiään taitoja. Opiskelijoiden näkemys omasta alasta oli selkeästi vielä kehittymässä. Selkeä näkemys tulevaisuuden toivetoiden suhteen nousi esiin vain kahdessa haastattelussa.

Millenniaalien on esitetty haastavan aiempien ikäluokkien arvot työelämässä. Suurin osa työntekijöistä kaipaa tulevaisuuden työpaikalta viihtyvyyttä, innostavia työtehtäviä, hyviä esihenkilöitä sekä onnistumisen kokemuksia. On esitetty, että millenniaalit vaihtavat nopeasti työpaikkaa eivätkä sitoudu. (Mellanen & Mellanen 2020, 11-18.) Rahan arvostus on myös vähentynyt, eikä korkeaa palkkaa koeta ensisijaisena tekijänä työn merkityksellisyyden muodostumisessa. (Mellanen & Mellanen 2020, 309.)

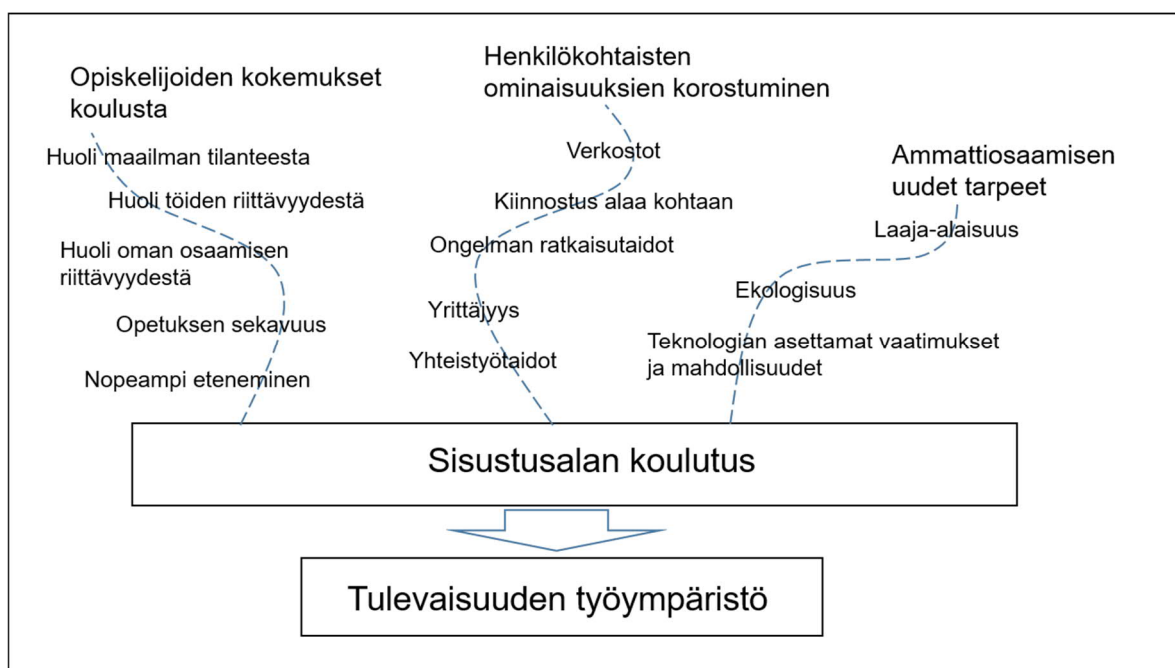
Kun vertaan tätä tietoa haastatteluista saatuun tietoon, vastaa millenniaalien suhtautumisesta tuotettu tieto haastattelujeni tuloksia erittäin hyvin. Opiskelijoiden haastatteluista saaduista vastauksista nousi esille työpaikalla viihtyminen ja työn mielekkyys. Yhtenä esiin nousseena seikkana mainittiin esihenkilöiden avoin ja kannustava suhtautuminen työntekijää kohtaan.

Millenniaaleista tuotetun tiedon valossa kaikki saadut vastaukset voidaan sijoittaa tämän pääteeman alle. Työn tekemistä ei nähdä vain rahan ja statuksen hankkimisen keinona. Pikemminkin opiskelijat näkevät työnteon mahdollisuutena tehdä itseään kiinnostavia asioita mukavassa ja kannustavassa ympäristössä. Tämän tarkempaa tyypittelyä ei tämän aineiston pohjalta ole mahdollista tehdä. Haastattelukysymykset oli sijoitettu siten että ne jo lähtökohtaisesti korostivat haastateltavan yksilöllisyyttä ja omaa halua työelämään kohtaan. Millenniaalien työntekemisen kulttuuriin liittyvät piirteet jäivät siis haastattelussani marginaaliin ja useaksi yksittäiseksi kommentiksi.

7 Opetuksen kehittämiskohteiden määrittäminen

7.1 Kehityskohteiden määrittely

Kehittämistyöni perimmäinen tarkoitus oli tuottaa tietoa sisustusalan opetuksen kehittämisen tarpeisiin. Työn tavoitteiden mukaisesti määrittelen tässä osiossa ne keskeiset kehitettävät kohteet, mitä Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusalan täytyy kehittää, jotta se pystyisi vastaamaan paremmin opiskelijoiden ja työelämän toiveisiin ja tarpeisiin. Esitän työni määrittämisen vaihetta ja siihen liittyviä kehittämisvaiheen kohteita kuviossa kuusi.

Kuvio 6. Sisustusalan kehitettävät kohteet.

Kehittämistyöni löytämisen vaiheen perusteella suurimmaksi haasteeksi ja ratkaisua vaativaksi kysymykseksi muodostui opiskelijoiden sisällöllinen riittämättömyys suhteessa opiskelijoiden toiveisiin ja työelämän tarjoamiin työmahdollisuuksiin. Sisustusalan koulutuksen nykyinen muoto ja tämänhetkiset osaamisen sisällöt poikkeavat suurelta osin ammattilaishaastattelussa esiin tulleista työelämän vaatimuksista. Toisaalta suunnittelijalta vaadittava osaamisen taso saavutetaan vasta useiden vuosien työkokemuksen kautta, ja on selvää, ettei tätä tavoitetta täysin vastaavaa sisältöä voida opetuksellisen kautta tarjota.

Työni kehittämisvaiheessa yhtenä jatkokehittävänä aiheena oli näiden kahden maailman vaatimien taidollisten erojen kaventaminen. Etsin myös ratkaisuja millaisilla keinoilla opiskelijat pääsisivät lähemmäksi suunnittelijan töitä.

7.2 Suunnittelutöiden asettamat vaatimukset

Sisustussuunnittelijoiden haastattelujen perusteella sain hyvän kuvan siitä mitä työskentely suunnittelutehtävissä vaatii. Näitä ominaisuuksia kehittämällä opiskelija voi päästä lähemmäksi suunnittelutöissä vaadittavia ominaisuuksia ja taitoja. Kuvaan näitä ominaisuuksia kuviossa kuusi, henkilökohtaisten ominaisuuksien korostuminen -kuviossa.

Sisustussuunnittelulliset työtehtävät ovat tulevaisuudessa entistä moninaisempia ja vaihtelevampia. Työtehtävät vaihtelevat muuttuvien ja täysin uusien tarpeiden mukaan. Asiakkaiden määrä, työtehtävien laajuus ja asiakkaiden vaatimukset tulevat vaihtelemaan entistä enemmän. Näitä kuvaan kuvion kuusi ammattiosaamisen uudet tarpeet -kohdassa.

7.3 Megatrendien vaikutukset

Ammattiosaamisen uudet tarpeet osioon olen lisännyt kaksi sisustusalan tulevaisuutta todennäköisesti määrittävää megatrendiä. Nämä alaan suoraan kiinnittyvät ja siihen voimakkaasti heijastuvat trendit ovat ekologisuuden arvostamisen ja teknologiankäytön lisääntyminen. Nämä trendit tuovat tarpeen ekologisen kestävyuden teemojen sekä teknologian aiheuttamien muutoksien, mahdollisuuksien ja uusien vaatimuksien käsittelemiselle. Verkostoituminen on yksi tapa vastata tähän haasteeseen. Verkostoitumisen tärkeyden olen tuonut esiin henkilökohtaisia ominaisuuksia käsittelevässä sarakkeessa.

Tulevaisuuden vaatimuksissa tulee korostumaan entistä enemmän ekologisen kestävyuden teemat sekä teknologian aiheuttamat muutokset, mahdollisuuksineen ja uusine vaatimuksineen. Verkostoituminen on yksi tapa vastata tähän haasteeseen.

7.4 Henkilökohtaisten ominaisuuksien vaikutus

Yhtenä kehittämisvaiheen keskeisistä kohteista oli opiskelijan yhteistyöhön ja kanssakäymiseen liittyvät osaamisen tarpeet. Nämä tarpeet ovat jääneet sisustusalan koulutuksessa marginaaliin, kun opetuksessa on keskitytty työskentelyn tekniseen puoleen. Suunnittelullisissa töissä opiskelijoiden sisäinen motivaatio ja kiinnostus näitä työtehtäviä kohtaan korostuivat. Asiantuntijahaastattelujen perusteella vaikutti siltä, että nämä ominaisuudet ovat avaintekijöitä töissä menestymiseen. Motivaation rakentumisen ja verkostoitumisen lisäksi etsin kehittämisvaiheessa ratkaisuja siihen, kuinka muita kuviossa kuusi esitetyjä taitoja voitaisiin kehittää osana ammatillista opetusta.

7.5 Opiskelijoiden antama palaute

Näiden teemojen mukaisesti aloitin kehittämisvaiheen työskentelyn. Kehittämisvaiheessa työni kulminoitui opetuksen kehittämiseen. Opiskelijoiden haastatteluista saadut tiedot ja niistä muodostetut tyypit on viety suoraan tähän toiminnan vaiheeseen. Oppilaitoksen tehtävänä on antaa opetusta opiskelijoille ja kouluttaa heitä työelämän tarpeisiin. Siksi on tärkeää, että opiskelijoiden kokemus opiskelusta tulee kuulluksi ja otetuksi huomioon opetuksen järjestämisen tapoja suunniteltaessa.

7.6 Milleniaalien näkökulma

Milleniaalien piirteet ja heidän uudet tapansa suhtautua työntekoon oli yksi alkuperäisistä ja työtäni määrittelemistä suunnista. Opiskelijoiden haastattelujen myötä työni suunta valikoitui ja sisustussuunnittelijoiden työkenttä muodostui tutkittavaksi kohteeksi. Saadun tiedon perusteella selvisi, että sisustussuunnittelijat toimivat suurilta osin yksinyrittäjinä. Näin ollen en voi tehdä vertailua opiskelijoiden ja työnantajien näkemysten välillä. Tästä johtuen työssäni ei selviä se, kuinka hyvin nämä kaksi näkemystä kohtaavat. Näin ollen en myöskään pysty arvioimaan niitä kehittämisen kohteita, jotka mahdollisesti muodostuvat hankaliksi opiskelijan toimiessa osana työyhteisöä.

8 Opetuksen sisällön kehittämiskohteet

8.1 Opetuksen kehittäminen opiskelijan ja työelämän tarpeiden mukaan

Onnellisuuden kokemus on selitettävissä usein kolmella perustarpeella ja niiden täyttymisellä. Nämä kolme tarvetta ovat omaehtoisuus, kyvykkyys ja yhteenkuuluvaisuus. Tätä teoriaa kutsutaan itseohjautuvuusteoriaksi. (Ryan & Deci 2000, 68.) Teorian mukaan näiden kolmen tarpeen toteutuminen on suorassa suhteessa hyvinvointiin. Ihminen ohjaa omaa toimintaansa ja hakee haasteita ja uusia kokemuksia rakentaen henkilökohtaista merkityksellisyyden kokemusta. (Martela 2014.)

Hakeutuessaan opiskelemaan toiselle asteelle sisustusalan opintoihin, on opiskelijalla jo jonkinlainen kiinnostus ja käsitys opiskeltavaa alaa kohtaan. Tiedostettujen tai tiedostamattomien käsitysten pohjalta, ja opiskelun todellisuuden näyttäytyessä opiskelijan ennakkokäsitykset joko vahvistuvat tai heikkenevät.

Näin ollen on tärkeää, että oppilaitoksen opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon opiskelijoiden henkilökohtaiset toiveet. Näin tuetaan omaehtoisuuden ja kyvykkyuden kokemusten toteutumista. Toteutuessaan nämä kokemukset kasvattavat onnellisuutta ja opiskelun merkityksellisyyden kokemusta.

Ammattiosaamisen rakentumisen kannalta opiskelija ei kuitenkaan voi keskittyä tekemään pelkästään asioita, jotka ovat hänelle itselleen mukavia. Opittujen sisältöjen on oltava tavoitteellisia, ja niiden täytyy palvella ammattialan tarpeita. Näin työllistyminen alalle helpottuu.

8.2 Joustava ja yksilöllinen eteneminen opiskeluissa

Työni selvitysosuuden perusteella opiskelijoiden haastatteluista nousi muutama opiskeluun suoraan liittyvä toive. Sekavuus ja selkeiden tehtävien puute koettiin negatiivisena asiana. Myös henkilökohtaisen etenemisen hitaus koettiin turhauttavaksi. Opiskelijat toivoivat yksilöllisempää etenemisen tahtia, yleensä nopeamman etenemisen muodossa.

Saamieni tulosten perusteella Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusalan opetusta tulisi kehittää kahdella tasolla. Nämä tasot ovat opetuksen järjestämisen taso sekä opetuksen sisällöllinen taso.

Osastolla tulisi muodostaa selkeä järjestelmä opetettavista kursseista ja niiden sijoittumisesta opiskeluaikaan. Selkeällä järjestelmällä ja aikatauluilla suunnitelmat tulisivat opiskelijoille läpinäkyviksi. Tällä tavoin voisi vähentää opiskelijan kokemusta sekavuudesta ja struktuurin puutteesta.

Sekavuuden kokemuksen vähentämiseksi tulisi kurssien sisällöllinen tavoite tuoda selkeämmin esille. Opiskelijoiden toiveen mukaisesti olisi tärkeä kertoa selvästi, millaisella osaamisen tasolla kokonaisuuden voi läpäistä. Osaamisen tason saavuttamiseksi tulisi kehittää vaihtoehtoisia suoritustapoja kuinka opittavat kokonaisuudet voi opiskella. Opettajan ja opiskelijan välisen dialogin avulla opiskelija ja opettaja voisivat yhdessä muodostaa opiskelutavoitteiden mukaiset tehtävät, sekä asettaa halutut tavoitteet opiskelijan näkökulmasta sopivalle tasolle. Tämä tukisi opiskelijan autonomian ja kyvykkyyden kokemuksia sekä auttaisi opiskelijaa pääsemään kohti omaa ammatillista päämääräänsä.

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen on myös annettava opiskelijalle mahdollisuus etsiä ammatillisia mielenkiinnon kohteitaan. Tällaiseen työskentelyn mahdollistamiseksi olisi opetuksen järjestämisessä mietittävä keinoja miten sopivia sisältöjä voidaan valmistaa myös tällaisten opiskelijoiden tarpeisiin. Tämä ei kuitenkaan sulje pois tarvetta opettajan ja opiskelijan väliseen ja työelämälähtöiseen vuoropuheluun.

8.3 Opetuksen sisältöjen määräytyminen

Työni perusteella opiskelijoiden suunnittelutöihin liittyvät käsitykset eivät perustuneet todelliseen kuvaan töiden sisällöstä. Näin opetuksen sisällöllistä kehittämistyötä tulisi tehdä yhteistyössä alalla toimivien sisustussuunnittelijoiden kanssa. Tämän yhteistyön avulla sisustussuunnittelijat voisivat kokemuksensa avulla määrittää alalla tarvittavan osaamisen tason. Tämän perusteella opiskelija voisi hankkia osaamista sekä arvioida osaamisensa riittävyttä vertaamalla sitä työelämän vaatimuksiin.

Esimerkiksi CAD-osaamisen tason määrittäminen yhdessä työelämän kanssa toisi opintoihin opiskelijoiden kaipaamaa selkeyttä, kun osaamisen tason arvioimiseen olisi olemassa selkeä mittari. Kun tarvittava osaamisen taso on saavutettu oppilaitoksessa, voi opiskelija halutessaan syventää osaamistaan itseopiskelu-materiaalin avulla tai työpajalla. Näin toimiessaan opiskelija parantaisi myös arvoaan työmarkkinoilla. Tällä samalla mekanismilla voitaisiin myös vähentää opiskelijan työelämään ja osaamiseen liittyviä huolia. Vaikka työni painottuu sisustussuunnitteluun, olisi myös muita osaamisen alueita kannattavaa tutkia työelämän tulevaisuuden perspektiivistä. Työni perusteella pidän hyvänä ajatuksena yhteiskehittämisen tekemistä myös muilla sisustusalan osa-alueilla.

Työni tulosten perusteella suunnittelutöihin työllistyäkseen suunnittelijan kannattaa opiskella sisustusarkkitehdin tutkinto. Tämän takia sisustusalan artesaaneiksi valmistuvat, suunnittelutöihin tähtäävät opiskelijat hyötyisivät eniten muiden sisustusalan aihealueiden opiskelusta. Tämä osin paradoksaalinen tilanne johtuu suunnittelutöiden monipuolisuudesta. Suunnittelijoiden haastattelujen perusteella opiskelijalle on hyödyllistä tuntea koko

sisärakentamisen prosessi. Näin ollen sisärakentamiseen, päällystystöihin, kalusteiden asentamiseen ja tekstiilien käyttöön liittyvät työtavat ja menetelmät tuovat tarvittavaa osaamista myös suunnittelutöiden näkökulmasta. Mahdollisimman laajan näkemyksen rakentumisen muodostumiseksi eri osa-alueiden siilomaista rakennetta tulisi purkaa. Kaikki opetettu sisältö tulisi jollain tavalla sitoa aiemmin hankittuun osaamiseen. Tämän avulla opiskelija voi muodostaa aiempaa kokonaisvaltaisemman kuvan eri osaamisalueista ja niiden painoarvosta. Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusalan koulutuksella on hyvät edellytykset tämän kuvan muodostumiseksi.

Sisustussuunnittelijaksi tähtäävällä opiskelijalla on todennäköisesti edessään jatko-opinnot. Tämän takia on tärkeää suunnitella opiskelijan opinnot tukemaan tätä tavoitetta mahdollisimman hyvin. Käytännössä tämä tarkoittaa myös yhteisten aineiden opiskeluun panostamista. Myös pääsykokeisiin harjaannuttavia tehtäviä kannattaa sisällyttää osaksi opintoja.

8.4 Henkilökohtaisten ominaisuuksien vahvistaminen

Kiinnostus alaan ja sisältöpäin kumpuava mielenkiinto suunnittelijan töitä kohtaan. Tämä oli yksi keskeinen ominaisuus, joka nousi esille suunnittelijoiden haastatteluista. Työni perusteella tätä puolta on tuotava koulutuksessa enemmän esiin. Sisustussuunnittelijan töihin tähtäävälle henkilölle yrittäjyys on yksi vartenotettava vaihtoehto. Myös yrittäjyyteen ja yrittäjämäiseen toimintaan liittyviä teemoja on painotettava opetuksessa.

Työelämälähtöisyyden lisäämiseksi opiskelun tulee kehittää opiskelijoiden yhteistyötaitoja sekä ekologisuuteen liittyvää ajattelua. Suunnittelijoiden haastattelujen mukaan yhteistyötaidot sekä ekologiset trendit tulevat olemaan yhä tärkeämpiä tulevaisuudessa. Tämän takia näitä teemoja tulee kuljettaa mukana koko opintojen ajan.

8.5 Yhteistyö sisustussuunnittelijoiden kanssa

On tärkeää, että opiskelijalle kerääntyvä osaaminen on relevanttia työelämän näkökulmasta. Parhaiten tämä tavoite saavutetaan, kun opiskelija työskentelee aidossa työympäristössä. Kokemuksen ja sisustussuunnittelun työkentän rakenteen perusteella tiedän, ettei tähän tavoitteeseen pääseminen ole helppoa. Opiskelijoiden, sisustussuunnittelijoiden ja opettajien vuoropuhelulla ja yhteiskehittämisellä voitaisiin kuitenkin päästä lähemmäksi tavoitetta. Yhteiskehittämisen keinoin voitaisiin tehdä tarvittavia konkreettisia muutoksia opetukselliseen sisältöön, niin että se vastaisi paremmin työelämän osoittamaa tar-

vetta. Opiskelijoiden vierailut sisustussuunnittelijoiden toimistoihin ja työkohteisiin auttaisivat kokonaiskuvan rakentumisessa. Tiiviimpi yhteistyö sisustussuunnittelijoiden kanssa voisi auttaa opiskelijaa työelämään siirtymisessä ja tukisi omien verkostojen rakentumista.

8.6 Tulevaisuuden työkenttä

Työssäni muodostui kuva monipuolisesta sisustussuunnittelijoiden työympäristöstä. Megatrendien perusteella ekologisuus, verkostoituminen ja teknologian lisääntyminen ovat suurimmat alaan vaikuttavat tekijät, ja ne tulevat lisääntymään tulevaisuudessa. Kentän monitoroinnin ja sisustusalan koulutuksen perusteella sisustaja-opiskelijoiden vahvuus on koulutuksen laaja-alaisuudessa. Mikäli opiskelijan tavoitteena on työelämään siirtyminen suoraan artesaaniksi valmistumisen jälkeen, muodostuu laaja-alaisuus entistä suuremmaksi valtiaksi. Suunnittelullisia tehtäviä yhdistämällä artesaani voi tarjota palvelua johon liittyy suunnittelullisia elementtejä sekä tietoa ja taitoa toteuttaa suunnitelma. Osaamisen monipuolisuudella voi myös palvella tulevaisuuden työkenttää kattavammin verrattuna kaapeampaan osaamiseen.

Älykkäiden ratkaisujen yleistyessä on suunnittelijalle oltava näiden teknologioiden vaatimuksista yhä enemmän tietoa. Tämän tyyppisten vaatimusten lisääntyessä lisääntyy myös tarve vaatimukset täyttävään suunnitteluun ja asennuksen toteuttamiseen. Tämän takia sisustaja-artesaaniksi valmistuvalle on tulevaisuudessa tarpeen ymmärtää perustiedot esimerkiksi sähköjohtojen asentamiseen liittyen.

Sisustussuunnittelijoiden haastattelussa tuli esiin esimerkki 3D-mallintamisesta. Esimerkissä tätä mallintamista tehdään kokonaisesti taloihin Singaporessa. Rakennuskohtaiset piirustukset jäävät tämän toteutuessa turhiksi. Tämä hiljainen signaali nousi esiin myös opiskelijahaastattelujen kautta. Tämä voisi olla yksi osa-alue, jonka asettamia tarpeita kannattaisi tutkia tarkemmin. Itse uskoisin, että 3D-mallintamisen kysyntä tulee nousemaan meilläkin tulevaisuudessa.

9 Yhteenveto

Opinnäytetyöni tehtävänä oli hankkia tietoa Stadin ammatti- ja aikuisopiston sisustusalan osaamisalan koulutuksen kehittämisen tarpeisiin. Kehittämistyöni lähtökohtana oli määrittää kehittämiskohteita niin, että opiskelijan kokemus opetuksen sisällöstä ja laadusta parani. Kehittämistyön toisena tarkoituksena oli selvittää, millaisia tarpeita työelämässä toimiminen vaatii. Kehittämistyössäni käytin menetelminä haastatteluja, monitorointia ja vertailukehittämistä. Saadut tiedot on analysoitu vertailemalla ja teemoittelemalla. Työni on luonteeltaan laadullinen.

Työni ajallinen näkökulma on tulevaisuudessa ja tulevaisuuden työelämän tarpeissa. Tämän takia opetuksen suunnittelun sisällön on myös perustuttava tähän tarpeeseen. Tulevaisuuden näkökulman takia työhöni valikoitui mukaan myös megatrendit sekä millenniaaleiksi kutsutusta ikäluokasta tehty materiaali. Nämä näkökulmat muodostivat eräänlaisen viitekehyksen työlleni.

Haastatelluista opiskelijoista 80% halusi ainakin jollain tavoin tehdä sisustusalan suunnittelullisia töitä. Näin ollen valitsin työni suunnan tämän toiveen mukaan. Selvitin, millaista sisustussuunnittelijan työ on, ja mitä se työntekijältä vaatii. Selvitin myös, millainen työelämän toimintakenttä on nyt ja millaisia liikkeitä siinä on havaittavissa tulevaisuudessa. Saamieni tietojen perusteella muodostin kuvan sisustussuunnittelutöissä työskentelemisestä. Tämän tiedon pohjalta määrittelin kehitettäviä kohteita opetuksen tarpeisiin.

Haastatellut opiskelijat vastasivat hyvin kirjallisuudessa esitettyä kuvausta millenniaalien asenteista tehdä työtä. Kuitenkaan yleisesti pätevämpää ja tyypillistä piirrettä tai näkemystä ei saamieni tietojen pohjalta voitu opiskelijoiden vastauksista muodostaa. Megatrendien kohdalla kolme trendiä korostui. Ensimmäisenä verkostoituminen sekä toisena tietotekniikkaan liittyvät seikat ovat tärkeitä osaamisen kohteita työelämän näkökulmasta. Kolmantena ja kaikista vaikuttavimpana megatrendinä esiin nousi ekologiseen kestävyysliikkeen liittyvät teemat. Nämä teemat nousivat esiin jokaisesta työni osa-alueesta jollakin tavoin.

Sisustussuunnittelutöiden ja opetuksen sisällöllisissä asioissa oli ristiriitoja. Näyttäisi esimerkiksi siltä, että opiskelijoilla ei ole kattavaa ja täysin realistista kuvaa sisustussuunnittelijan työstä. Työssäni selvisi myös, että sisustussuunnittelu-töihin tullaan yleensä korkeakoulututkinnon kautta, ja alalla työskennellään merkittävässä määrin yrittäjänä. Työni perusteella näyttää siltä, että syy vaikeuksissa päästä sisustussuunnittelullisiin töihin on liian kevyessä osaamisessa ja työkentän rakentumisessa pienten yritysten varaan.

Vastatakseen tulevaisuuden työelämään ja opiskelijoiden toiveeseen paremmin, on sisustusalan opiskelu järjestettävä selkeämmin. Alalla on myös lisättävä dialogia työelämän ja opiskelijoiden kanssa, ja pyrittävä vastaamaan tarpeeseen paremmin. Sisustusalan opiskelussa ei tule unohtaa sen monialaisuutta. Työni perusteella monialainen osaaminen on selkeä valtti ammattiin valmistuvalle opiskelijalle. Se on sitä myös sisustussuunnittelullisissa tehtävissä toimimisessa.

Lähteet

Artek Oy Ab. Meidän tapamme tehdä. Viitattu 23.5.2021. Saatavissa <https://www.artek.fi/fi/yritys/tapamme-tehda>

Bäckgren, N. 2021. Erikoinen tilanne Helsingissä: asuntoja valmistuu melkein kuin suuren muuton aikaan, mutta väki valuu muualle. Helsingin sanomat 4.5.2021. Viitattu 10.5.2021. Saatavissa <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007956766.html>

Design Council. What is the framework for innovation? Viitattu 10.5.2021. Saatavissa <https://www.designcouncil.org.uk/news-opinion/what-framework-innovation-design-councils-evolved-double-diamond>

Helsingin kaupunki. Kaupunki rakentaa. 2020. Viitattu 23.5.2021. Saatavissa <https://www.hel.fi/helsinki/fi/asuminen-ja-ymparisto/rakentaminen/kaupunki-rakentaa/>

Juvonen, T. 2017. Sisäpiirihaastattelu. Teoksessa Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvoori, J. (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.

Kallio, A. Miten tarkka litteraation tulee olla? Teoksessa Vuori, J. (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: yhteiskunnallinen tietoarkisto. Viitattu 10.4.2021. Saatavissa <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-prosessi/litterointi/>

Kuparinen, J. 2021. Jopa yli tonnin hyöty –näin kotitalousvähennyksen korotus näkyisi veroissa. Viitattu 10.4.2021. Saatavissa <https://www.is.fi/taloussanomat/oma-raha/art-2000007952035.html>

Laine, O. 2021. Katriina Roiha teki kotinsa täysremontin minibudjetilla –kuvat näyttävät , millainen muutos syntyi 1800 eurolla. Helsingin sanomat. 14.3.2021. Viitattu 2.5.2021. Saatavissa <https://www.hs.fi/koti/art-2000007935176.html>

Laine, O. 2021. Kotona autossa. Helsingin sanomat. 24.4.2021. Viitattu 2.5.2021. Saatavissa <https://www.hs.fi/koti/art-2000007856050.html>

Manninen, J. 2018. Mitä tapahtuu huomenna tulevaisuudelle? Eu: Ellun Kanat ja WSOY

Martela, F. 2014. Itseohjautuvuusteoria –Eli onnellisen elämän kolme keskeisintä tekijää. Blogi 4.4.2014. Viitattu 14.5.2021. Saatavissa <https://frankmartela.fi/2014/04/04/itseohjautuvuusteoria-eli-kolme-vastausta-siihen-mika-tekee-ihmisen-onnelliseksi/>

Mellanen, A. Mellanen, K. 2020. Hyvät, pahat ja millenniaalit. Eu: Atena Kustannus Oy.

Mähkä, M. 2021. Instagram-päivitys.

- Niskakangas, T. 2021. Velkavipu on avain onnistumiseen. Helsingin sanomat 16.4.2021. Viitattu 23.5.2021. saatavissa <https://www.hs.fi/visio/art-2000007918476.html>
- Oikeusministeriö. 2017. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen laskentaperusteista. Viitattu 10.4.2021. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170682>
- Opetushallitus A. Henkilökohtaistaminen. Viitattu 10.4.2021. Saatavissa <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opiskelu-ammattillisessa-koulutuksessa>
- Opetushallitus B. Näyttöjen suunnittelu ja järjestäminen. Viitattu 15.4.2021. Saatavissa <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opas/4343283/tekstikappale/4395828>
- Opetushallitus C. Tutkinnon muodostuminen. Viitattu 11.4.2021. Saatavissa <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/4038058/reformi/rakenne>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. Ammatillisen koulutuksen reformi. Viitattu 20.5.2021. Saatavissa <https://minedu.fi/amisreformi>
- Oikeusministeriö. 2017. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen laskentaperusteista. Viitattu 10.4.2021. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170682>
- Pantsu, P. 2021. Suomalaiset haluavat mökkinsä nyt talviasuttaviksi, isommaksi ja kaikilla herkuilla –mökkirakentaminen kääntyi nousuun pitkästä ajasta. Viitattu 10.4.2021. Saatavissa <https://yle.fi/uutiset/3-11805394>
- Piispa, M. 2018. Yhdeksän sanaa y-sukupolvesta. Falun: Kustannusosakeyhtiö Teos.
- Ryan, R. Deci, E. 2000. Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-being. American Psychologist Vol. 55. No 1, 68-78.
- Reaktio Solutions Oy. Toteutuneet asuntokaupat -Helsinki. Viitattu 23.5.2021. Saatavissa <https://www.asuntojenhinnat.fi/myytyjen-asuntojen-tilastot/kunta/helsinki>
- Rissanen, M. 2021. Nina Laitala jättäytyi kodittomaksi ja muuttaa nyt pakettiautoon: ”Miksi ottaa elämä vakavasti, kun sen voi tanssia ja leikkiä läpi?”. Helsingin sanomat 21.4.2021. Viitattu 25.4.2021. Saatavissa <https://www.hs.fi/kaupunki/helsinki/art-2000007930856.html>
- Rubin A. Trendianalyysi tulevaisuudentutkimuksen menetelmänä. Viitattu 20.5.2021. Saatavissa <https://tulevaisuus.fi/metodit/toimintaympariston-muutosten-tarkastelu/trendianalyysi-tulevaisuudentutkimuksen-menetelmana>
- Saaranen-Kauppinen, A. Puusniekka, A. 2006. Mitä laadullinen tutkimus on: lyhyt oppimäärä. Viitattu 10.4.2021. Saatavissa https://www.fsd.tuni.fi/metodit/maopetus/kvali/L1_2.html

Saaranen-Kauppinen, A. Puusniekka, A. 2006. 6.3.3 Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu. Viitattu 10.4.2021. Saatavissa

https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html

Saaranen-Kauppinen, A. Puusniekka, A. 2006. 7.3.4 Teemoittelu. Viitattu 10.4.2021. Saatavissa https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html

Sisustussuunnittelijat SI ry. Sisustussuunnittelijat SI ry. Viitattu 2.5.2021. Saatavissa <https://sisustussuunnittelijat.com/>

Sitra. 2020. Megatrendikortit. Viitattu 20.4.2021. Saatavissa

<https://media.sitra.fi/2020/01/15141544/megatrendikortit-2020.pdf>

Sorjanen, T. Vainio, A. 2020. Millenniaalit uuden vuosituhannen tekijät. Helsinki: Into Kustannus Oy

Stadin ammatti- ja aikuisopisto. Taideteollisuusalan perustutkinto. Viitattu 10.4.2021.

Saatavissa <https://stadinao.fi/perustutkinnot/taideteollisuusalan-perustutkinto/>

Tampereen yliopisto. Aineistohallinnan käsikirja. Viitattu 23.5.2021. Saatavissa

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistonhallinta/>

Tuulaniemi, J. 2011. Palvelumuotoilu. Helsinki: Talentum Oy

Valve Branding Oy 2017. Double diamond – ratkaise oikea ongelma. Viitattu 23.5.2021.

Saatavissa <https://www.valve.fi/double-diamond-ratkaise-oikea-ongelma/>

Verohallinto. Kotitalousvähennys. Viitattu 22.4.2021. Saatavissa

<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot-ja-vahennykset/kotitalousvahennys/>

Vesterinen, P. Suutarinen, M. 2011. Y-sukupolvi työ(elämä)ssä. Vantaa: Hansaprint Oy.

Liite 1. Haastatteluissa kerättävät tiedot, niiden arkistointi ja käsittely. Tutkimukseen liittyvä eettinen pohdinta.

Tallennan haastattelut ja niihin liittyvät materiaalit analyysiä varten video- tai ääni-tiedostoina ulkoiselle muistitikulle. **Muistitikun sisältö on suojattu salasanalla ja sitä säilytetään lukitussa kaapissa Stadin ammatti- ja aikuisopiston tiloissa.** Haastatteluihin liittyvissä materiaaleissa ei yksilöidä opiskelijan henkilötietojen mukaan, vaan niin että jokainen haastateltava opiskelija saa summattaisen numeron. Tämän tarkoituksena on varmistaa haastateltavien anonymiteetin säilyvyys. Haastateltavien opiskelijoiden näkemyksiä tai yksilöiviä tietoja ei luovuteta kolmansille osapuolille missään vaiheessa. Haastattelun äänitiedostot tuhoetaan ja muistitikku hävitetään työn valmistuttua.

Haastatteluista saadut tiedot analysoidaan järjestelmällä ne aihealueiden mukaan Excel-ohjelmaa apuna käyttäen. Tässä vaiheessa haastatteluissa saatuja näkemyksiä ei voi enää yhdistää yksittäiseen haastateltavaan. Opinnäytetyössä haastateltavien vastauksia voidaan kuitenkin siteerata. Näitä näkemyksiä käsitellään myös niin, ettei haastateltavan henkilöllisyys paljastu.

Haastattelun suunnittelun, sen suorittamisen sekä analyysin tekijänä toimii Ville Mikkonen. Vastaan myös saadun tiedon arkistoinnista.

Opiskelijoiden haastattelut tehdään syksyn 2020 aikana. Haastattelun analyysi-vaihe on tammi-helmikuussa 2021. Opinnäytetyön on suunniteltu valmistuvan toukokuussa 2021 kirjallisessa muodossa. Tällöin myös haastattelu-rekisteri poistetaan. Haastattelujen toteuttamiseen ei tarvita sisustalan opettajien tai muiden henkilökunnan jäsenten työaikaa.

Opinnäytetyössäni kerättyä aineistoa käsitellään tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistuksen mukaisesti. Haastateltavalle tuodaan haastattelun alkaessa tietoon miten hänen haastattelussa antamia vastauksia käsitellään ja millä aikataululla työ etenee. Haastateltavalle kerrotaan, ettei yksilöivää tietoa kerätä eikä annettuja vastauksia voida yhdistää haastateltavaan. Haastateltavien ollessa suhteellisen nuoria on otettava huomioon, ettei haastattelussa johdatella opiskelijaa, vaan haastattelun aikana haastattelija suhtautuu tilanteeseen neutraalisti.

Vaikka en tällä hetkellä opeta haastatteluun osallistuvia opiskelijoita, voi olla että opiskelijat tuntevat minut ja pyrkivät vastaamaan kysymyksiin ”oikein”. Opettaja-taustani takia opiskelijat voivat ajatella, että vastauksien sisältö vaikuttaa tulevaisuuden opiskeluihin. Tämän takia tutkimuksessani on korostettava haastattelun tarkoitusta sekä luoda mahdollisuuksien mukaan tilanne missä roolini on toimia haastattelijana. Minun on myös pohdittava kuinka todenmukaista saamani tieto on.

Kaiken kaikkiaan en koe, että työssäni on merkittäviä eettisiä ristiriitoja. Pyrkimykseni on selvittää millaisena opiskelijat näkevät tulevaisuuden työelämän ja millaisia toiveita siihen liittyy ja verrata näitä työelämän antamiin näkemyksiin. Tämän jälkeen tarkoitukseni on tuoda opinnäytteeni kautta ehdotuksia millaista tietoa ja osaamista alan opettajien tulisi antaa opiskelijoille, jotta opiskelija kokisi olevansa valmiimpi siirtymään työelämään.

Tutkimuksessa kerättävät tiedot

Haastateltavia pyydetään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin, joita tarkennetaan tarvittaessa. Kerätty tieto on vastauksia ja näkemyksiä näihin opiskeluun ja työelämään liittyviin kysymyksiin:

- Mitä toiveita sinulla on tulevaisuuden työpaikalle ja työtehtäville?
- Millaisessa työpaikassa haluaisit työskennellä?
- Mitä työtehtäviä haluaisit tehdä?

- Mikä tulevaisuudessa askarruttaa tai huolettaa?
- Miten sisustusalan opinnot auttavat sinua pääsemään tavoitteeseesi?
- Mitkä aiheet ovat mielestäsi opinnoissasi tärkeimpiä?
- Mitkä aiheet ovat mielestäsi vähiten tärkeitä?
- Onko jokin alaan liittyvä aihe mikä puuttuu kokonaan, mutta jonka koet tärkeäksi tulevaisuutesi kannalta?
- Mitä tekisit itse toisin jos saisit päättää?
- Haluatko vielä sanoa jotain?

Liite 2. Tiedotuskirje 15-17-vuotiaan huoltajalle

Huollettavanne on ilmoittautunut vapaaehtoiseksi ja antanut suostumuksensa haastatteluun osallistumiseen sekä annettujen vastausten äänittämiseen tai videointiin Ville Mikkosen järjestämässä haastattelu-tilaisuuksissa syksyllä 2020.

Haastattelut ovat osa ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä jossa pyritään selvittämään sisustusalan opiskelijoiden mielipiteitä ja toiveita tulevaisuuden työelämän suhteen.

Työ kulkee työnimellä: *Millenniaali-sisustajien tulevaisuuden työt.*

-Mitä sisustus-alan opiskelijat toivovat työelämältä ja kuinka voimme auttaa siinä?

Haastatteluiden avulla saatua tietoa käytetään osana ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä. Opinnäytetyöstä saatuja tuloksia käytetään Stadin ammatti- ja aikuisopiston taideteollisuusalan opetuksen kehittämistyössä.

Haastatteluilla kerätty tieto on luonteeltaan laadullista ja sen pyrkii kartoittamaan haastateltavan mielipiteitä koulutuksesta sekä työelämästä. Muuta tietoa haastatteluissa ei kerätä. Kerätyt tiedot säilytetään erillisellä salasanalla muisti-tikulla jota säilytetään Stadin ao:n tiloissa lukitussa kaapissa.

Arkisto tuhotaan työn valmistuessa 31.5.2021.

Haastattelu-tilanteessa opiskelija vastaa opiskelua ja työelämää käsitteleviin kysymyksiin. Kysymykset ovat pääosin ennalta asetettuja (Liite). Mahdollisten lisäkysymysten tarkoituksena on selvittää opiskelijan antamaa vastausta. Haastattelut toteutetaan ensisijaisesti video-yhteydellä ja tilanteessa on haastattelijan lisäksi vain haastateltava opiskelija.

Haastattelun materiaalia ei luovuteta kolmansille osapuolille eikä opiskelijan henkilöllisyyttä tai muuta yksilöivää tietoa tuoda esiin.

Haastateltavalla on oikeus perua tämä lupa missä tahansa vaiheessa ilmoittamalla siitä osoitteeseen [---](#). Tällöin jo annettu haastattelu poistetaan kokonaisuudessaan eikä siitä saatuja tietoja käytetä työssä.

Lisätiedot: Ville Mikkonen,

Liite 3. Sisustussuunnittelijoiden haastatteluissa käsiteltävät aiheet

- Materiaalitietoisuus,
- 3D-osaaminen, visualisoinnit,
- CAD-osaaminen
- Asiakaspalvelu

- Onko töitä
- Millä osaamisella pärjää töissä

- Mukava työyhteisö
- Suunnittelutöiden vaatimukset

- Millaisia yrityksiä on alalla
- Millaisia töitä on nyt ja miltä näyttää tulevaisuudessa
- Näkykö muutosta
- Miten etätöitä näkyvät
- Mitä asiakkaat haluavat
- Miten rakentaminen näkyy

- Mitä vaaditaan harjoittelijalta

- Miten ekologisuus näkyy
- Miten verkostoituminen näkyy
- Millaisia talouden ratkaisuja on
- Millaisia ikäluokkien muutoksia näkyy
- Miten teknologia näkyy